

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

**Obs. Inbjudningen till ny pristäflan
å sid. 285.**

1891.

8:e häft.

DAGNY

TIDSKRIFT FÖR SOCIALA OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

— ◆ —

INNEHÅLL:

A. D., Spörsmål. Poem.

Alfhild Agrell, Godhet. Julberättelse.

Esselde, Samskolan åter på dagordningen.

Ur en svensk statsmans brevväxling med sin femtonåriga dotter. Kulturbild från 1822. Forts.

Böcker för barn och ungdom julen 1891. Från Fredrika-Bremer-Förbundets bok-komité.

Pris pr årgång: {För Förbundets medlemmar kr. 2:50.
 {För icke medlemmar » 4:00.

I. M. GÖTHE, Stockholm,

Bok-, Musik- och Pappershandel,

48 Drottninggatan, hörnet af Klarabergsgt.

Partilager för återförsäljare i tr. upp i samma hus.

Filialer:

72 Drottninggt.

Regeringsgt. 27.

1 Köpmantorget.

Hornsgt. 54.

Henrik Gahns Amykos.

Äldsta, aseptinfabrikat. Rekommenderar sig själf. Säljes öfverallt.

Henrik Gahns Tvålar.

Specialité: Antiseptiska toilettvålar, särdeles välgörande för känslig och ömtålig hud, såsom: **Henrik Gahns Victoriatvål** m. fl.

Partilager i Stockholm hos **Emil Fredrikson, Telegrafgränd 1.**

Elin Spross' Trikåhandel,

36^{1/2} Vesterlånggatan 36^{1/2}.

Lager af alla sorters Trikåvaror för Herrar, Damer och Barn.

Telefon 2083.

Telefon 2083.

Carolina Söderlund, **GULDSMED.**

36 Regeringsgatan 36, Stockholm.

Ett kurant varulager af guld och silver. Reparationer verkställas billigt.

JOHN HOLMBLÖM,

Modeaffär för Damkappor,

Stockholm.

12 Kungsträdgårdsgatan 12,

rekommenderar sitt stora och rikhaltiga lager af alla

Nouveautéer för säsongen.

Särskildt får rekommendera mitt stora lager af

Pelsverk för Pelskappor

med därtill passande öfvertyger.

Spörssmål.

Tiden är orofylld,

Jäsning i sinnena,

Låg står mot hög.

Kristne, hvad råden I?

Tiden är sorgefylld,

Hopplös så mången syns,

Lifsglädjen slut.

Kristne, hur trösten I?

Tiden är skamuppfylld,

Redbarhet sällspord blir,

Ed brytes fräckt.

Kristne, hur lifven I?

Tiden är hatuppfylld.

Brodern, som gullet har,

»Vor' han blott död!»

Kristne, hur älsken I?

Tiden är veropsfylld.

Män'skan, vid motgång feg,

Spiller sitt lif.

Kristne, hur liden I?

A. D.

.....

Godhet.

Julberättelse.

I skogen låg ett litet torp, det mest förfallna på hela godset, men ingen af dess innevånare tänkte i dag på att snön trängde in genom taket, att väggarna »sköto sig» eller att potatispannan hade svårt att räcka till för åtta hungriga munnar.

Alla barnen hade varit med på herrgården, alla hade fått julgåfvor, och glädjen stod högt i tak.

Högtidskvällen till ära, brunno två ljus på bordet och hvit gröt puttrade öfver elden.

När den var afäten, och de sex »stora» barnen med möda blifvit nertvingade i sina lafvar, knäppte hustrun ihop sina händer och sade andaktsfullt: »Gud löne herrskapet för deras stora godhet emot oss».

»Amen», svarade mannen.

Försiktigt tog nu hustrun ett af ljusen och lyste i vaggan. Jo, han sof »lillen», som var så litet efterlängtd och ändå blef så välkommen, när han kom.

Så kastade hon en kofta öfver det tunna bomullslifvet samt knöt en duk öfver håret.

»Ska' du ut i kväll med», sade mannen misslynt. »Jag tycker det kan vara tid på sluta snart med det där rännet. Du har ju varit hemifrån hvar kväll i två månader snart.»

»Inte förstår *han* att det är julekväll», sade hustrun undfallande, »och Brita, stackare, ligger väl och ängslas. Du vet hur kvickt jag springer.»

Därmed öppnade hon dörren och gled ut, innan mannen hann att säga något mer.

Det var bistert kallt ute, och gångstigen syntes genom den nyfallna snön endast som en skuggning. I skogen var lugnt, men när hon kom ut på gärdena, bet vinden skarpt.

Huttrande drog hon koftan tätare omkring sig och skyndade på stegen till dess hon halfsprang. En fjärdels mil är inte alltid så lätt sprungen, isynnerhet när man är trött

af tre natters vaka vid tvättbunken. Men det hade behöfts så väl att tjäna litet extra till hälgen.

Äntligen såg hon ett svagt ljus från en liten koja med sluttande tak och bristfälliga fönster. Raskt öppnade hustrun dörren och trädde in.

»God kväll», hälsade hon käckt, fast litet andfådt.

»Gud signe», kom det matt tillbaka från den torftiga sängen, där en blek kvinna låg med ett litet barn bredvid sig.

»Hur är det?»

»Åh, jag tror han rent suger mig fördärfvad och inte en droppe har jag att ge'n. Jag trodde inte du skulle komma i kväll», tillade hon som ursäktande. »Det är ju julekväll.»

Raskt tog den nykomna det kvidande barnet och lade det till bröstet.

»Så han dricker, stackar'n», sade hon medlidsamt. Därpå började hon att tala om festen på herrgården, om allt grannt de sett och om allt grannt de fått. Stickekjolen glömde hon aldrig!

Hon satt så lugn och trygg som om hon alls inte vetat hvad brådska ville säga, men när gossen äntligen druckit sig mätt och hon lagt honom tillbaka till modern, började hon att skyndsamt kläda sig ånyo.

»Det rinner väl till lite mjölk nu under natten», sade hon, »så du har att ge'n på da'n. Vid kvälldags kommer jag som vanligt.»

Hon lade ett äpple på hufvudkudden, och sedan hon i ett fat hållt upp litet medförd gröt och mjölk — ja, dess värre var det bara en slank, men det ville aldrig bli något öfver — nickade hon vänligt och gick.

Månen hade nu stigit upp.

Från granarnas grenar dansade snön i gnistrande flingor och gångstigen drog nu genom skogen en skimrande strimma.

* * *

På herrgården stod den unge ägaren med armen kring sin täcka hustrus lif och såg ut genom fönstret.

»Min hjärtegodas lilla tomte», hviskade han ömt och lade hennes hufvud mot sitt bröst.

Samtidigt öppnades dörren till torpet och hustrun smög sig försiktigt in.

»Så länge du har varit», knotade mannen. »Glöm inte att väcka i tid, så vi komma som folk i ottan.»

Hon glömde inte att väcka i tid.

Alfhild Agrell.

Samskolan åter på dagordningen.

Ordet »samskola» har i hufvudstaden blifvit ett slags partilösen, om till mera skada än gagn för den sak, som ligger bakom ordet, må lämnas osagdt. En del folk, och vi bland dem, tro det vara helt likgiltigt hvilken färg en samskolans vän bär, om han är frihandlare eller tullvän. Vi hålla inga granna tal om saken; vi tro icke att samskolan skall råda bot på alla gosskolans öfverklagade brister och vänta icke heller, att flickuppfostren i och med den skall hafva uppnått höjden af fullkomning. Men vi tro, att samskolan, om den kommer under god manlig och kvinnlig ledning och blir rätt organiserad, skulle gifva åt båda könen uppfostran en mera naturenlig riktning samt införa i systemets alltid mer eller mindre artificiella apparat något af familjens och hemmets konstlösa enkelhet.

Vi ha sett oss om hos våra grannfolk, normän och finnar, och funnit, att samskoletanken där icke stannat vid blotta satser, mer eller mindre talangfullt uttalade vid storstädernas venstermöten, utan att grundsatsen slagit ut i handling under ledning och med stöd, i Finland af enskilda uppoffringar och privata lärares och lärarinnors outtröttliga energi, i Norge af statens och kommunens förenade bemödanden. Vi ha isynnerhet i de norska förhållandena sett en afspegling af våra egna, och genom exemplet af det förträffliga sätt, hvarpå samskolan i Norge arbetar, fått vår gryende tro på dess duglighet äfven hos oss styrkt.

Det har länge varit känt, att vi i vårt fattiga land hafva en mängd goda, med lokal och materiel väl försedda och af skickliga lärare ledda så godt som afgiftsfria 3- och 5-klassiga elementarläroverk för ett fåtal gossar, under det familjens unga döttrar endast med stor svårighet kunna erhålla den grundläggande undervisningen samt därefter

måste, långt borta från hemmet, inackorderas, i någon större stad för att i därvarande högre flickskola fullborda sin utbildning. Vi kunna icke fatta den statseconomiska visdom, som prutar på hvarje begärd förhöjning af statsanslaget till flickskolor, men slösar med statens medel för gosskolornas räkning ända därhän, att det finnes elementarläroverk, där hvarje lärjunge kostar staten många hundra kronor årligen, medan vanligen flickskolan i samma stad lefver det mest tynande lif, ofta på bekostnad af den själfuppoffrande föreståndarinnan, eller ock alls icke existerar.

* * *

Det var det enkla men sunda småstadsförståndet, som först insåg, att det var något på tok i den statseconomiska räknekonsten; och hur lätt föreföll ej rättelsen — lika enkel som att två gånger två gör fyra — »låt flickorna gå med i gossarnas skola!»

Det var i ett par småstäder, en på vestkusten och en vid östersjökusten, som denna stora sanning hos oss först såg dagen, om ock idén om en allmännare i hela landet genomförd samundervisning kommit till oss från Amerika. De kloka skolmännen och de goda borgarne i M. och V. var det i alla händelser, som »sans phrases» först omsatte idén i handling, i det de underdånigst anhöllo hos kongl. maj:t att få nådigt tillstånd att låta sina flickor gå i skola med pojkarne. Men denna begäran var alltför djärf och besvarades därför med ett blekladigt nej.

* * *

Vid läraremöten och flickskolemöten hafva tid efter annan allvarliga röster höjt sig för att tillfälle måtte beredas att åtminstone försöksvis upprätta en eller annan samskola. Men dessa enstaka röster hafva icke fått något gensvar.

Icke heller hafva de värtaliga förorden vid hufvudstadens diskussionsmöten, ehuru ställda under hägn af ansedda föreningar och stundom åtföljda af ett uttalande vid riksdagen, förmått drifva samskoleidén »from sounds to things».

Vid debatten inom riksdagen förliden vår, rörande en motion om förhöjning af kongl. maj:ts proposition till anslag åt flickskolorna, yttrade dåvarande ecklesiastikministern sitt bifall till densamma på grund däraf, att *ju frikostigare man understödde de separata flickskolorna, desto mera aflägsnade man möjligheten af samskolors upprättande.*

En samskola, »Praktiska arbetsskolan för barn och ungdom» i

Stockholm, har visserligen under några år hugnats med ett årligt anslag af 5,000 kr., men beviljandet däraf torde icke ha afsett, att främja samskoleidéens utveckling, utan snarare försöket att i den lärda skolan införa handslöjd (träslöjd). Anslaget har också under några år utgått från kongl. civildepartementet.

* * *

Hufvudorsaken till motståndet mot samskoleidén hos en mängd upplysta och rättänkande personer är den, att man fruktar att samundervisningen skall hafva ett mindre godt inflytande på tonen och den sedliga andan inom läroverken.

Denna farhåga är helt naturlig och skulle helt visst komma att besannas om så illa skulle hända, att samskolefrågan komme att lösas på det primitiva sätt, hvarmed den i sitt första stadium hotats, då det nämligen föreslogs, att flickorna utan vidare anordningar måtte insättas i gosskolan, sådan denna i ett visst ögonblick befann sig.

Det kan dock näppeligen hafva varit någons allvarliga mening att så skulle ske, om ock orden i en hast så kunnat falla sig. Helt visst har hvarje klok samskolevän alltid tänkt sig, att skolan, om den skall grundas på flickors och gossars samarbete, också *måste* stå under ledning af fullkomligt samarbetande lärare och lärarinnor. Bli detta arbete väl afvägt och troget utfördt så att samskolan kommer att stå under inflytande af samma makter som det goda hemmets — fadersväldets allvarliga men vänliga tukt samt det moderliga sinnets renhet, ömhet och takt — så skall man icke få anledning till dylika farhågor.

Mycket fruktar man också, att flickorna i samskolan kunna blifva lika eller ännu mera öfveransträngda och lefnadströtta af det myckna tankearbetet och den i skolan dem påtrugade lärdomen som gossarne äro. Denna farhåga delas säkert af alla som tänka sig hela samskoleidén bestå däri, att flickorna insläpptes i gossarnes elementarläroverk. Vi skulle hellre vilja föreslå den långt mera djupgående och ingripande reformen att gossarna släpptes in i flickskolorna, dessa senare så organiserade som flickskolekomitén föreslagit; åtminstone tro vi, att detta sätt att lösa frågan vore för de lägre elementarläroverkens lärjungar det lyckligaste som kunde utfinnas. Den så länge sökta och aldrig funna klaven till en sund realskola för det praktiska lifvets blifvande män skulle på det sättet kunna i allt väsentligt tillfredsställas.

Förslaget till en sådan skola har också redan för några år sedan blifvit uppgjort samt föreligger i tryck i den för undersökning af Sveriges högre flickskolor tillsatta komiténs utlåtande.

Detta utlåtande, ehuru utdeladt inom kamrarna redan år 1888, hvilat ännu i ecklesiastikministerns portfölj.

Då emellertid under senaste månaderna ansökningar ånyo börjat ingå till kongl. maj:t från olika landsorter om tillstånd att förändra mindre gosskolor till samskolor, har Dagny ansett tiden vara inne att ånyo upptaga frågan. Sedan hon här gjort början, skall hon i ett följande häfte meddela *ett sammandrag och en kort belysning af flickskolekomiténs förslag till samskola.*

Esselde.

Ur en svensk statsmans brefväxling med sin femtonåriga dotter.

En liten kulturbild från 1822.

(Forts. från häft. 6.)

Spaa, den 20 juli 1822.

Min allra bästa pappa!

Jag skyndar att skrifva till min goda pappa för att säga att vi äro komna till Spaa med god hälsa.

Jag vill nu återtaga beskrifningen af vårt vistande i Aachen, resan hit och de få dagar vi varit här. De sista dagarna i Aachen tillbragtes med att om förmiddagarna göra afskedsvisiter, middagarna åto vi hos kronprinsen, på aftnarna foro vi med drottningen på teatern. Slutet på kvällen tillbragtes hos drottningen, där vi drucko te. Sista aftonen hade kronprinsen ställt till ett lotteri, som var rätt roligt. Jag vann ett par små askar och en klockhake. Friherrinnan vann äfven och alla vunno. Därefter togo vi afsked af drottningen, som sade att hon skulle träffa oss i Stockholm nästa vår eller sommar. Kronprinsen sade, att det var rätt ledsamt att vår lilla svenska koloni skulle förminska, vi hade haft rätt roligt tillsammans. Det var ej utan saknad som vi skiljdes därifrån.

Vägen emellan Aachen och Spaa är gudomligt vacker, mycket bergig, men bergen äro öfverklädda med ekskogar och åar flyta emellan dem. Verviers ligger sex mil från Aachen i en grop, men det är en bra vacker grop. Två mil därifrån ligger Spaa; således var resan ej så lång, som jag trodde. Staden är liten, som Eskilstunå ungefär. Här finnas flera mineraliska källor, bland andra en som Peter den store lærer begagnat och befunnit sig väl utaf, hvarför ett monument blifvit upprest till hans minne vid källan, som nu flitigt anlitas. Ej långt därifrån finnes en vacker promenadplats, benämnd Promenade de sept heures, dit man begifver sig efter brunnsdrickningen. Här är ännu ganska litet folk, mest engelsmän.

Vi skola i afton på bal på redoutten, därför slutar jag med många hälsningar. Min goda pappa måtte väl nu få hvila ut på Svalnäs ifrån allt ansträngande arbete. Tänk ibland på sin

Edla.

Spaa, den 28 juli 1822.

— — — Det har nu kommit mycket folk hit, fortfarande mest engelsmän, bland andra hertigen af Devonshire. Fem à sex ladies hafva vi gjort bekantskap med, annars lefva de mest för sig själfva. Här är mycket vackert folk, däribland lady Grantham med sin dotter, misserna Caulfield, som länge varit i Paris, amiral Sidney Smith¹⁾ med styfdotter m. fl. Alla beklaga sig öfver engelsmännen, ty de göra det icke angenämt i societeten. Då baler gifvas dansa ej kavaljererna, utan spela hellre hasardspel och kasta ut louisorer som ärter. Alla aftnar är redoutte, men dans endast onsdag och lördag. Det spelas mycket rouge et noir, nästan alla damer spela; jag har till och med sett en 10 års flicka spela. Te dricka de otroligt, jag har sett lady Camberwish dricka 6 koppar och så göra de flesta.

Vår kronprins var här i onsdags. Han kom kl. 1 på f. m. Vi voro där på dejeuner och han bjöd oss äfven till middagen, men som det var först kl. 7 ansåg friherrinnan det vara för sent för oss brunns-gäster och vi skulle dessutom upp på balen, dit äfven kronprinsen ämnade sig. Alla voro naturligtvis fasligt intresserade af att få se den vackra prinsen och beundran var stor. Han var också

¹⁾ Sir William Sidney Smith, en af Englands berömdaste amiraler under nyare tid. Född 1764 i London, död i Paris 1840. Under sitt skiffesrika lif deltog han i en mängd sjödrabbningar, bland andra äfven i slaget vid Svensksund 1790.

mycket artig och dansade så mycket möjligt var efter en så fatigant ridt, ända från Aachen, men det var ej fördelaktigt för hans utseende, ty han var mycket echaufferad och såg därigenom mindre bra ut än vanligt.

Midt under balen kom någon och omtalade, att drottningen var kommen till Spaa. Detta var alldeles oväntadt, då kronprinsen ämnat återresa till Aachen om natten. Också blef kronprinsen rätt ledsen då han fick höra detta. Han lämnade balen och gick för att hälsa på drottningen, men reste från Spaa redan kl. 1 på natten. Drottningen hade farit en stund förut. Onsdag förmiddag, sedan kronprinsen lämnat Aachen, hade drottningen fått den idén att resa efter. Hon sände då bud på Danson och frågade om han hade lust att följa henne till Spaa. Han måste nödvändigt svara ja, oaktadt han var oklädd — blott i sin morgonhabit — och som det är åtta mil till Spaa, kommo de ej fram förrän kl. 6. Kronprinsen under rättades ej att hon var i staden förrän han af en händelse fick veta det af grefve Löwenhjelm.¹⁾ Drottningen var ej utom hus, utan för kl. $\frac{1}{2}$ 1 åter till Aachen. Alla här voro förtjusta i kronprinsen, men begrepo ej drottningens hitkomst och snara bortresa.

Vi voro för några dagar sedan på en stor middag, gifven af en rik engelsman, mr Warrender. Vi voro sextio gäster och middagen varade i tre timmar. Det var ju odrägligt, men allt väl arrangeradt för resten. Jag målar, rider och promenerar i de vackra skogrika bergen och mår för resten utmärkt. — — — — —

Edla.

Spaa, den 16 augusti 1822.

Älskade pappa!

Jag vill ej att någon lördag skall gå förbi, utan att låta höra utaf mig, på det att ej något dröjsmål må oroa eder.

Vi hafva gjort många angenäma bekantskaper, bland andra grefvinnan La Lain, en af drottningens af Holland hofdamer, som är här med sin lilla flicka, samt madame de la Roche Aymon, gift med en pair af Frankrike. Hon är bosatt i Paris och känner många svenskar, äfven enkedrottning Hedvig Charlotta. Det blir bra roligt träffa henne i Paris. En rysk grefvinna d'Elms, hvars mor var en De la Gardie, och således på sätt och vis svenska, ha vi träffat.

¹⁾ Carl Gustaf Löwenhjelm, diplomat och generallöjtnant, åtföljde kronprins Oscar på hans utländska resa.

Prins August af Preussen¹⁾ är äfven hitkommen och är ganska artig, inte hög. Han har gjort visit hos flera brunngäster och äfven hos oss.

Pappa frågade mig i sitt förra bref om mina tankar rörande de olika nationernas hufvuddrag. I vissa fall öfverensstämma våra intryck. Engelsmännen hafva ingen behaglig societetston, åtminstone för utländingar, och äro gruffigt tröga; på tre frågor får man ofta blott ett svar. Mången tror att denna tröghet kommer af deras ovilja och oförmåga att tala det fransyska språket, men jag tror det kommer af deras stora egenkärlek, ogillande allt som ej är engelskt. En stor religiositet råder ibland dem; de äro äfven i allmänhet välgörande, och jag tror att om man kommer dem närmare äro de säkert ganska hyggliga. Herrarna behaga mig mindre än damerna, de hafva ej den minsta amabilité, utan skratta, skrika och spela, komma aldrig ihåg att de äro uti fruntimmerssällskap. Jag såg en afton på balen hertigen af Devonshire. under det han talade med en fransysk grefvinna, taga af sig sin sko och maka i ordning sin strumpa, som generade honom. Fransyskorna äro mycket aimabla och hafva alltid en god conversation, äro intagande för någon tid, men i längden finner man dem fåfänga och mera för det yttre än det inre. Jag kan dock ej gifva något riktigt omdöme, då jag sett så få af denna nation. Polskorna äro i mitt tycke mycket hyggliga och öfverensstämma mest med den svenska societeten; de äro mycket husliga och modesta, äro äfven gentila och artiga.

Landet häromkring är ej mycket fruktbart och stor fattigdom råder. Dödligheten är äfven stor. Det fattiga folket måste betala utlagor till konungen af Holland, hvarför de ej äro nöjda med ombytet af souverain. De älska mycket fransoserna och hafva i allmänhet god tanke om svenskarna, som de kalla »les français du Nord», hvilket är ett stort beröm.

Grefve Löwenhjelm¹⁾ kommer förmodligen till Stockholm i vinter för riksdagens skull. O! de tråkiga riksdagarne, om de aldrig funnos till. Där skola de sitta och gräla på hvarandra och sätta utskott och äta stora middagar, och så får min goda pappa sitta och arbeta så att både händer och fötter svullna, det är oerhördt! Adjö, min goda pappa, ännu dröjer det två månader innan jag får säga god dag och omfamna mina kära vänner.

Eder *Edla*.

¹⁾ Brorson till Fredrik II af Preussen.

²⁾ Gustaf Carl Fredrik Löwenhjelm, svensk minister i Paris.

Paris, september 1822.

Kära föräldrar!

Vi anlände till Paris onsdagen den 18:de september 1822 kl. 4 e. m. Jag kan ej beskrifva hur stor min glädje var att få se denna stora stad, som öfverträffar allt annat uti glans och skönhet. Jag tordes knappt blinka, då vi foro igenom staden, för att ej förlora något af allt det mångfaldiga, som omgaf mig. Herrskapet hade varit goda och tillåtitt mig sitta utanpå vagnen, för att jag bättre skulle kunna se allt.

Som vi hade mycket svårt att få rum, så foro vi igenom de förnämsta gatorna. Vädret var charmant och Boulevard des Italiens vimlade af folk. Rue de la Paix, den bredaste gatan uti Paris, slutar med Place Vendôme, där den märkvärdiga obelisken står, gjuten af kanoner, eröfrade från fienden, och med alla Napoleons segrar inristade däruppå. Under Napoleons lyckligaste tid stod på dess spets hans staty; den är dock nu borttagen och i dess ställe vajar där en hvit fana. Tuilerierna med sin vackra trädgård, Seinen med sina mångfaldiga broar, hvilka öfverträffa hvarandra i skönhet, — alla dessa föremål framställde sig på en gång för mitt ovana öga. Innan jag hann sansa mig, trodde jag det vara en dröm eller någon magisk spegel, som ställts inför mina ögon af någon undergörande fé.

Vi blefvo till slut logerade mycket väl uti hôtel d'Artois. Sedan vi klädt om oss gingo vi straxt ut; all trötthet var redan glömd, och vi sökte upp våra goda vänner från Aachen, grefvinnan Wetterstedt, hvilken nu redan varit en månad i Paris, äfvensom min goda vän Christina Palmstjerna. — Det blef stor glädje på båda hållen, och genast begåfvo vi oss i deras sällskap ut att promenera på boulevarden uti det skönaste juniväder. Det var så varmt, att jag som hade endast en liten gazekrage på halsen, var i full transpiration. Slutligen satte vi oss, tillika med tusentals andra, på stolar, som voro ställda rader längs boulevarden. De magnifika kaféerna började upplysas, tusentals vagnar rullade förbi, därutur stego de elegantaste damer för att promenera; allt detta förtjuste mig till den grad, att jag ej hörde hvad man sade mig utan blott förundrades. Sedan vi återvänt hem drömde jag hela natten om allt det sköna jag sett.

Dagen därpå gjorde vi visiter, bland andra till grefvinnan de la Roche Aymon, som fägnade sig mycket att återse oss. Vi gjorde där bekantskap med hennes man, pair af Frankrike. De nögdade oss att stanna till middagen. Vi hade rätt roligt, men middagen var oändligt lång, och jag var orolig att vi ej skulle hinna till teatern, där grefvinnan Wetterstedt väntade oss. Vi skulle se Talma, hvaråt jag mycket

gladt mig, i synnerhet som man säger, att han skall lämna Théâtre Français och vi kunde mista detta tillfälle att beundra den store konstnären. Vi kommo visserligen sent, men hunno dock njuta i fulla drag af hans mästerliga spel. — Vi hafva besett Panthéon, byggd af Napoleon, den vackraste byggnad man kan se. Den är dock nu förvandlad till kyrka, de vackra basrelieferna borttagna, äfvensom Voltaires och Rousseaus monument, hvarpå den förlorat mycket. Därifrån foro vi med Wetterstedts till Champ-de-Mars att bese en kappridning och på hemvägen därifrån till Hôtel des Invalides, som jag sedermera vill beskrifva.

Den tredje dagen i Paris begynte mina danslektioner för monsieur Ferdinand vid stora operan; jag har valt kl. 9 på morgonen till danstimme för att kunna använda de öfriga timmarna af dagen att bese det märkvärdigaste uti denna stora stad. Vi hafva gjort visit hos fru Villeneuve, drottningens af Sverige syster. Hon känner herrskapet Löwenskölds sedan de förra gången voro uti Paris och mottog oss mycket artigt samt tillbjöd oss sin loge på italienska operan, då hennes dotter, mademoiselle Juliette, skulle följa med oss; det blef bestämdt till lördagen. Vi hafva gjort några promenader till fots, hvilket roar mig obeskrifligt mycket mer än att åka. Man har då tillfälle att bättre kunna se sig omkring och observera allt.

Vi hafva varit uti Bazar au foire perpétuelle; där finnes församladt på ett ställe allt hvad man kan önska sig till prix fixe, hvilket är en stor förmån; allt är så väl arrangeradt, äfven det minsta lappri tar sig bra ut. Fransyskorna hafva ju så god smak. Jag föreställde mig dock den lägre klassen snyggare än den verkliga är. Ett obehag äro de ständigt våta gatorna, som begjutas med vatten från arrosoirer; det är visst nödvändigt för dammets skull, men ej till den grad. Fransyskorna trippa dock så lätt, att vattnet ej tyckes bekomma dem något. Halle aux blés, där all säd försäljes uti Paris, var egendomlig att se, men Halle aux fruits mera i min smak. Vi köpte där dessa ryktbara raisins de Fontainebleau, den bästa frukt man kan äta; en stor panier kostar ej mer än 25 sous. Marché aux fleurs är förtjusande med sin härliga mångfald af doftande blomster; man kan aldrig se sig mätt härpå. — Promenaderna uti Champs Elysées äro förtjusande, men jag bekänner att Bois de Boulogne ej slog an på mig — om några år, då träden få växa upp, blir det säkert vackrare. Då de allierade trupperna tågade in uti Paris, förstörde de en stor del af skogen.

Vi dinerade åter hos Roche Aymons — denna gång med

en hel del främmande, bland andra en fet och frodig gammal prins, hertigen af Solms, som var glad och artig. Hela sällskapet bjöds af värden på operan. Vi sågo en ny balett, »Alfred le grand», som vunnit mycket bifall; det var undransvärdt hur väl de dansade. Operahuset är alldeles nytt; det gamla har brunnit ned för ej länge sedan. De nedersta logeraderna äro i hvitt och guld, de öfre i blått och guld. Teatern är upplyst med gas och rymmer något öfver 6,000 personer. Jag påstår att operan i Paris är det grannaste man kan se. Dagen därpå besågo vi Jardin des Plantes, hvilket roade mig öfver all beskrifning, äfvenså gobelinfabriken. Kvällen passerades på Théâtre des Italiens, där vi hörde den vackra musiken af Rossini till Elisabetta med madame Basta, den förnämsta sångerskan vid italienska operan. Hon sjunger hänförande. Mademoiselle de Villeneuve, som var med oss, är utan att vara vacker särdeles intagande; man påstår här att Hochschild ämnar fria till henne. Den för sin skönhet så ryktbara madame Récamier var äfven med i vår loge. Hon var särdeles aimable och ännu bra vacker, ehuru ej särdeles väl växt; det var af stort intresse att lära känna henne.

Dagen därpå voro vi bjudna af baron d'Arnay, en undersåte till prins Leuchtenberg och skickad till Paris att köpa presenter till förmälningen¹⁾, på en dejeuné till Malmaison. Vi begåfvo oss tillsammans med grefvinnan Wetterstedt och hennes söner, grefvarna Gyldestolpe²⁾, till Malmaison, 2 lieues från Paris. Då vi kommo fram fanns ingen baron och ingen dejeuné beställd — detta genom något missförstånd om dag och tid. Det var komiskt att läsa misräkningen på allas hungriga anleten, som väntat sig en magnifik frukost. Malmaison, som tillhört kejsarinnan Joséphine, äges nu af prinsen af Leuchtenberg. Det är oändligen täckt; själfva slottet är litet, rummen vackra och kejsarinnans sängkammare bibehållen; där finnes äfven ett vackert porträtt utaf henne. Trädgården är mycket vacker i engelsk stil, med grottor och tempel och ett präktigt orangeri. Som vi ej hade att vänta oss någon dejeuné, måste vi skaffa oss mat själfva och funno ändtligen på ett dåligt värdshus, där vi fingo stekta kastanjer, smörgås och drufvor. Det smakade förträffligt, och alla hade den bästa aptit i världen och voro särdeles glada och muntra. Vi kommo ej hem förr än sent på natten och voro rätt trötta.

¹⁾ Prins Oscars förlofning med prinsessan Josefina af Leuchtenberg, Eugène Beauharnais' dotter, hade nyligen ingåtts. Förmälningen firades 1823.

²⁾ Grefvinnan Wetterstedts söner i ett föregående gifte.

General Berton¹⁾ är dömd till döden. Han har begärt nåd men blifvit afslagen. Blott under den tid vi varit här ha 8 gått till döden för revolutionära tänkesätt och jäsningen är stark. — Vi resa i öfvermorgon bittida kl. 4 som vanligt och hafva således mycket att bestyra, hvarför jag måste sluta med många hälsningar. Jag längtar af hela mitt hjärta att snart återse mitt land och mina kära föräldrar.

Eder *Edla*.

* * *

Detta var det sista bref den unga Edla tillskref hemmet från utländsk ort. Innan vi afsluta korrespondensen vilja vi dock här meddela ett af de bref hon af sin far, grefve Wirsén, erhöi som svar på sina många skrivelser. Vi ha utvalt detta bland många andra, emedan det synes oss af särskildt intresse för de däri uttalade åsikterna om kvinnouppfostran, hvilka visa, att den framstående statsmannen i denna fråga innehade en ståndpunkt, som för hans tid och ställning säkerligen kan betraktas som ovanlig.

Stockholm den 8 okt. 1822.

Mitt kära barn!

Detta träffar dig förmodligen ännu i Paris, men på de sista dagarna af eder sejour där — och tankarna börja alltså att vända sig mot norden. Där vänta dig väl kyla och snö, men i friska vindar andas man lätt, och varma hjärtan upplifva all kyla. En varm kammare i norden, då ovädret härjar utanför, är ock mycket trefligare än någon parisersalong. Jag bör ej uppehålla dig därmed huru mycket återseendets ögonblick är oss dyrbart; du känner det själf. — Var välkommen, öfver all beskrifning välkommen! — Du måste nödvändigt lägga dig till med något varmt plagg af sidentyg till hemfärden med något slags foder af felb eller skinn. Kom ihåg Tysklands slätter, huru genomträngande kallt där blåser i oktober.

Ditt bref från Paris erhöi vi till vår synnerliga glädje i dag. Nogsamt är din tid upptagen i en glad omväxling af nöjen och instruction. Allt detta är dig så innerligen gärna undt; tag således ut med fullt mått hvad som erbjudes för dina yttre sinnen och behåll det som ett kapital, hvaraf både du själf drar en lifränta och dina

¹⁾ Jean Baptiste Berton, brigadgeneral. Inlät sig efter Restaurationen i politiska stämplingar, för hvilka han dömdes till döden och afrättades den 5 oktober 1822.

vänner emellanåt en liten utdelning, såsom på geografiska inrättnings aktie.

Du är snart inne i den ålder, då man har belöning för de uppoffringar det kostat att ordna sitt förstånd och förvärfva kunskaper. Du har utan tvifvel redan många gånger hållit mig räkning för mina åsikter härutinnan, fast säkert många andra tyckte det var ett underligt tvång att uppehålla dig med ämnen, som ej kunde angå ett fruntimmer. Hela denna tanke är grundfalsk, ty ett fruntimmer är utrustad med alla förståndsförmögenheter lika med en man, och om samma riktning gifves däråt, med hänsyn likväl till de olika verksamhetsföremål, som skilja dem, så uppfyller kvinnan en mycket viktigare bestämmelse än blott den att ha god mat på sitt bord. Detta sednare eller den inre hushållningens ordning i allmänhet är intet att åsidosätta; men det svarar blott emot mannens omsorger att ha sina åkrar väl skötta och sina ängar bergade i rättan tid: nu återstår likväl för bägge många andra och stora omsorger, dels i den allmänna världen, dels till uppfostran af barn och deras moraliska bildning m. m. Om nu hustrun icke har några grunder själf af en större omfattning, så måste hon ju åsidosätta allt deltagande uti dessa viktiga omsorger, eller åtminstone utföra dem med mindre säkerhet vid en sådan saknad. Därför har jag alltid trott, att man handlade orätt, då man betraktade kvinnans bestämmelse i en sådan inskränkt skala som blott att soignera det man kallar hushållsbestyret och att föda barn, utan att ha något deltagande i riktningen af dessa barns högre bildning och det ädlare syftet hvarför vår Herre låter dem inträda i världen.

Man plägar säga att kvinnan upphör att vara hvad hon bör, då man extenderar hennes verksamhet till allvarligare, allmänna ämnen, men detta är grundfalskt. Hon är mindre djur hon än männen själfva. Hon är mäktig af större uppoffringar och högre lyftning än vi; blott hennes förstånd är så bildadt, att hon fattar värdet af uppoffringarna, att de icke affordras henne blott såsom lidanden, utan annat ändamål än att hon skall lida.

Men jag återvänder till dig, mitt barn. Du har fått en rik lön för dina tråkiga lektionstimmar och en idé om världen på det hela, som ger en helt ny riktning åt dina reflektioner, vidgar dina begrepp utan att skada dina tänkesätt eller dina principer. Man föreställer sig liffigare när man rest och sett olika folkslag, hört olika språk, erfärit olika seder och bruk; man är vid en beskrifning genast hemmastad, kan urskilja sanningen, fatta behaget och naiviteten af hvar

egenhet, hvilket är alldeles omöjligt att hemta annorstädes ifrån än af den egna erfarenheten. Du skall komma hem ändå mera anspråkslös än då du for ut, mera försiktig, mera klok — se där hvad jag hoppas! Förmodligen får du detta bref någon afton då du är bra restrött, lägg det då ifrån dig och somna, ty det gör dig godt. Din far hviskar dig i örat: God natt. Välkommen till oss i Guds namn, älskade barn. Adieu.

Din tillgifne fader *G. F. Wirsén.*

Böcker för barn och ungdom julen 1891.

Från Fredrika-Bremer-Förbundets Bok-komité.

Bok-komitén har under de senaste veckorna sysselsatt sig med granskningar af jul-litteraturen för barn och ungdom och framlägger härmed resultatet af sitt arbete.

Af utkomna böcker hafva endast de, som insändts till komitén före den 9 dec., kunnat upptagas i bok-revyn. Granskningsarbetet fortsattes likväl, och resultatet blifver tillgängligt å listor, som tillhandahållas allmänheten å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå.

* * *

På forskningsfärd. Minnen från en tvåårig vistelse bland Ceylons tamiler och singhaleser, Australiens kannibaler och Nya Zeelands maorer af *Conrad Frisstedt*. Pris 5,50. För den del af vår ungdom, som är road af geografi och förstår att uppskatta äfven allvarligare litteratur, rekommendera vi på det varmaste detta arbete. Det är ej särskildt skrivet för ungdom, men författaren har skildrat hvad han sett och upplefvat i främmande land på ett så lifligt och roande sätt, att det måste tilltala både gammal och ung. Det är ej en resebeskrifning i den gamla stilen, hvori författaren med ängslig noggrannhet meddelar sina läsare hvarje detalj, som han finner upptecknad i sin dagbok, vore den än så betydelselös. Man slipper t. ex. att höra, huru dags förf. den och den dagen anträdde sin resa, eller hvilka saker, som packades på den ene eller andre af bärarne. Det är sina iakttagelser af folk, djur och växter, som författaren här sammanfört till en levande, åskådlig och särdeles intressant bild af natur och folklif i de länder han besökt, och som han nu framlägger för allmänheten. Arbetet vittnar om samvetsgranna detaljstudier, noggrannhet och pålitlighet. Detta i förening med författarens lättfattliga och klara framställnings-sätt gör hans arbete till en värdefull tillökning i vår ungdomslitteratur. Det kan läsas af ungdom från 15 år. Ledsamt nog är priset så högt, att ej så många unga, som vi önska, kunna erhålla det lärorika och underhållande arbetet.

Tre månaders dag. Minnen från svenska Spetsbergsexpeditionen 1890 af *A. Klinckowström*. — En af denna expeditionens ungdomliga vetenskapsmän — expeditionens vetenskapliga stab bestod, som förf. säger, af tre individer mellan 18 och 23 år — har i denna lilla bok offentliggjort några minnen från sin Spetsbergsfärd. Det är, som förf. säger i företalet, ej hans mening att utgifva någon reseskildring i ordets egentliga bemärkelse, ej heller att framlägga för allmänheten expeditionens vetenskapliga resultat, utan blott att lämna en enkel skildring af de händelser, han själf upplefvat under färden och de intryck han medfört från höga nordeñ.

Läsaren får till att börja med i författarens sällskap gå omkring på ishafsjakten Lofoten, som förde expeditionen till Spetsbergen, och taga kännedom om ett fångstfartygs utseende och utrustning. Sedan bär det af till de i »gnistrande snöskrud» klädda Spetsbergen, där förf., som är zoolog, genast beger sig ut för att pröfva jaktlyckan och skaffa sig en »samling». Renar och sälar, polarräfvar och sjöfåglar få bita i gräset — eller i isen. På ett enkelt och naturligt och därför också särdeles tilltalande sätt beskriver författaren sina äfventyr. Han ger också sina läsare mängen målände bild af naturen däruppe i de ödsliga trakter, expeditionen gästar. Det rika fågellifvet är i synnerhet skildradt med lif och åskådighet; man tycker sig se »den lefvande mattan af millioner fåglar», som betäcka bergens sidor, och höra det orediga sorl, som tränger ut ur deras näbbar.

Den lilla boken är särdeles rolig, och vi rekommendera den varmt som passande läsning för ungdom på 15 år och därutöfver och hoppas, att rätt många skola köpa den till julgåfva åt sina barn. Priset är 2,50.

Konungens kapare. Historisk sjöroman från Karl XII:s tid af *M. G. Leijonköld Ocenstierna*. Pris 3,75. — Hjälten i boken är Lars Gathe, skepparson från Halland, som för den skada han som kapare tillfogat Sveriges ärkefiende Danmark af kung Karl XII vid några och tjugo års ålder utnämnes till kommandör i svenska flottan och adlas under namnet Gathenhjelm.

Lars Gathe utför de dråpligaste bedrifter. Än är han i fejd med ett köpmansskepp, än med ett örlogsfartyg, och alltid står lyckan den djärfve bi: seger, byte och ära, allt faller honom i rikt mått till del. Vinsten af hans kaperier är så stor, att ehuru han lefver som en furste, kan han likväl af sin egen förmögenhet utrusta och bemanna en hel kaparflotta — han har slutligen ej mindre än tjugo fregatter och trettio briggar och skonortar i sjön.

Med det lifligaste intresse följer man Lars Gathe från äfventyr till äfventyr. Man fattar tycke för honom, hur ombytlig han än är, den ena gången ett vilddjur, som ej vet hvad medlidande och barmhärtighet vill säga, en annan gång en deltagande kamrat och frikostig husbonde, som strör ut sitt guld med båda händer, eller en gemytlig värd, som roar sig att förblända sina gäster med sin rikedom. Händelserna äro skildrade med lif och fart, boken är rolig och skall

naturligtvis läsas af de unga med förtjusning. Den hör dock ej till de böcker, som bidraga till ungdomens sunda utveckling. Äfventyren äro för mångahanda och alltför spännande; de måste verka retande och i följd däraf äfven förslappande på fantasien.

Fribytarne från Sumatra. Två unga sjömäns äfventyr bland Pagajöarnas roflystna invånare. Af *I. H. G. Kern*. Öfvers. från tyskan. — Detta arbete saknar helt och hållet den realitet, vi äro vana att finna i vår tids bättre litteratur. Händelsen försiggår på några små öar i Sunda-arkipelagen, men lokalfärgen är så matt, att om man vidtoge några obetydliga förändringar, hittade på nya namn eller dylikt, skulle man kunna med lika mycket skäl förlägga den till snart sagt hvilken del af jorden som helst. Och de båda unga hjältarna i berättelsen föra med hvarandra — och äfven med andra — samtal, som upptaga sida efter sida i boken, i hvilka de begagna uttryck så prydliga och uttala tankar så djupsinniga, att »verkliga» adertonåringar visserligen ej skulle kunna åstadkomma något så raffineradt i den vägen. Äfven fribytarne, »Pagajöarnas roflystna invånare», utmärka sig för ett lika högstämmt språk. De visa äfven ett sinnelag, som i ädelhet och högsinhet söker sin like och som på ett besynnerligt sätt kontrasterar med deras dagliga sysselsättning: plundring och människorof. Händelserna visa stundom ej mera öfverensstämmelse med verkligheten än personerna. Så t. ex. faller en af de unga europeiska sjömännen i händerna på fribytarne. Hans mod och ädla tänkesätt göra ett så djupt intryck på de malajiska sjörofvarna, att de efter några dagars sammanvaro med den unge mannen ingå med honom och hans kamrat ett evigt vänskapsförbund, och »de för några dagar sedan så förhärdade krigarna» öfvergifva för alltid sitt råa och äfventyrliga lif och erbjuda den holländska regeringen, hvars skräck de för sina ogärningar städse utgjort, sin underkastelse. »Aldrig har Holland med mindre möda gjort en landvinning sådan som denna», tillägger författaren — och däri har han sannerligen rätt!

Arbetet kan ej heller fritagas från en viss långträdighet, men det innehåller intet för ungdomen skadligt.

Från Serbien och Montenegro. Noveller, öfversatta af *A. Jensen*. Pris 2 kr. — Utgör en samling lifliga skildringar från dessa länder. De äro skrifna af serbiska författare, och man känner, att dessa lefvat ibland de människor och förhållanden de skildra. Vi få här göra bekantskap med den stolta och frihetsälskande serbiska och montenegrinska befolkningen, dess egendomliga seder och bruk.

»Helgonbilden i skolan» är en bild af lifvet i en liten by i en aflägsen vrå af världen, där allt är gammalmodigt och patriarkaliskt. Hufvudpersonen i byn är den gamle »popen», hvars kunskaper inskränka sig till liturgien och ritualen, men hvars kärleksrika väsen gör honom afhållen af alla. Allt hvad han äger anser han som sina församlingsbors tillhörighet, och de å sin sida äro färdiga att göra allt för honom och hans unga dotter Maria. Hela byns befolkning

är uppfyllt af beundran för henne, då hon, olikt de andra flickorna i byn, fått gå i skolan och kan hjälpa de andra att läsa och besvara de bref de erhållit.

Uti »Blodshämnden» finna vi en tragisk episod, som påminner om korsikansk vendetta. En ung montenegrin skjuter kallblodigt en äldre turk, som under kriget dödat hans farbroder.

Gripande och djupt tragisk i all sin enkelhet är berättelsen »Kumens förbannelse».

Då man lägger bort boken, är det med en önskan att få höra mera om detta folks lif och egendomliga seder. Vi kunna anbefalla boken såväl åt ungdom på 16—17 år, som åt äldre läsare.

Stanley och Emin. Bearbetning för ungdom af Stanleys bok »I det mörkaste Afrika», och Jephsons »Emin pascha och de upp-roriska i Sudan» af *G. Hjelmerus*. Pris 3,75. — Angående detta arbete hänvisa vi endast till vårt uttalande om Stanleys ofvannämnda arbete i föregående års bokrevy, där vi yttrade, att detta mycket väl skulle lämpa sig till ungdomsläsning, men beklagade, att dess vidlyf-tighet och det däraf beroende höga priset därtill gjorde det mindre användbart. Med utgifvandet af denna bearbetning — eller snarare detta sammandrag — ha förläggarna nu möjliggjort dess allmänare spridning bland ungdomen. Och vi önska det framgång till fromma för ungdomens geografiska kunskaper och till väckande eller ökande af lusten för ett studium, som i vår tid blifvit af allt större vikt.

Studentminnen och Reseskildringar af *N. P. Ödman*. Ny saml. Pris 3,25.

En ny samling minnen af den kände och gärna läste skildraren. Första afdelningen af sitt arbete ägnar författaren åt studentminnen. Läsaren får där i »Gamla studentexamen» lära mångt och mycket om denna till en svunnen tid hörande examen, göra bekantskap med en del typer och personer från Upsala på slutet af femtio- och början af sextiotalet. Han får följa den unge abiturienten från den dag, han vid sitt läroverk aflagt afgangsexamen, tills han som välbeställd student, efter studentexamen omgifven af jublande kamrater, lämnar det minnesvärda »kuggis» med studentmössa på huvudet (i *januari* månad). Berättelsen är späckad med en mängd historier och stilprof — autentiska eller ej — dock värda att räddas undan glömskan. I »Upsalavigelans» gifver förf. en dråplig tidsbild från sina Upsaladagar, inflettade i ramen af en skildring af beväringsexercisen i forna dar.

»Studentserenader» är skrifven con amore. Man märker att förf., en på sin tid uppburen och ofta anlitad serenadsångare, rör sig på ett område, där han är hemma och från hvilket han gifver en del drastiska och roande skildringar.

Till slut få vi en varmt hållen minnesbild, full af pietet, af den oförgätlige, af alla äldre Upsalasångare afhållne sånganföraren Oskar Arpi.

Reseskildringarna röra sig hufvudsakligen inom landet och beskrifva företrädesvis mindre och ej mycket beaktade orter. Förf. förstår dock, att med sin berättaretalang afvinna äfven dessa ett intresse, som gör att läsaren tillsammans med honom gärna dväljes i såväl Öregrund som Skanör och Falsterbo.

I »Reskamraten» skildras huru en ung man — barndomsvän till förf. — reser till England för att få tillfälle att praktiskt sätta sig in i järnhandteringen; efter många vedervärdigheter får han som simpel arbetare sin önskan uppfylld.

»En söndagseftermiddag i östra London» skildrar förf:s intryck från en vandring i de eländas stadsdel och gifver oss en liffull och i all sin ohygglighet tilltalande bild af densamma.

Till slut få vi följa förf. på ett besök hos den kände författaren Otto Funcke i Bremen.

Boken, som är allt igenom hållen i den för förf. egendomliga lätta och lekande och på samma gång hjärtliga och varma stilen, kan på det varmaste anbefallas som en både instruktiv och roande läsning för den mognare ungdomen.

Smugglarne af *Richard Melander*. Pris 2,50. Det finnes böcker, och bland dem visserligen många af våra bästa, hvilka äro fullt lämpliga att sättas i de ungas händer, ehuru de ej äro skrifna särskildt för ungdom, och omvänt gifves det ungdomsböcker, hvilka äfven böra vara välkomna hos familjens äldre medlemmar. Så är förhållandet med »Smugglarne». — Det är en enkel, lefvande skildring från kustbefolkningens lif, som visar det ohållbara i det forna smugglaridealet och som särskildt betonar, att lydnad för lag och rätt är förmer än våghalsiga bedrifter, att smuggling är stöld och smugglaren en tjuf. Sådan sund realism, som bekämpar falskt romantiska föreställningar, är ju att anbefalla, helst som andra goda moraliska lärdomar äro inflätade i kultur- och naturskildringar och det hela gifver en frisk, tilltalande bild af lifvet på vår vestkust. Förf. äger en alldeles särskild förmåga att skrifva så, att de unga blifva roade och tilltalade af hans berättelser. Den gosse, som börjat att läsa »Smugglarne», lägger ej gärna boken ifrån sig, förrän han hunnit till sista sidan; de enda afbrott han gör äro de, som behöfvas för att gifva luft åt hans förtjusning. Vi rekommendera den på det varmaste åt ungdom, gossar som flickor, från 14 år.

Af den redan förlidit år utkomna boken »**Hårt bidevind**» af *Richard Melander* — pris 2,75 — har i år en ny och delvis omarbetad upplaga utkommit. Det torde vara öfverflödigt att här vidare orda om boken; den har gjort sig omtyckt af unga och gamla, gossar och flickor, och rönt en framgång, som kommit få af våra svenska barnböcker till del.

Nytt bibliotek för berättelser, kultur- och reseskildringar, i original och öfversättning, utgifvet af *B. Wadström*. II. **Från**

Sverige och Finland. Häftet innehåller berättelser, historiska bilder och naturskildringar af flere författare. Denna andra del af en samling, som förlidet år lyckades tillvinna sig erkännande, bär i det hela samma enkla, allvarliga prägel som den föregående. Här finnas flere olika skildringar, dels stämmningsbilder, dels historiska skisser, bland dessa senare står utan all jämförelse främst: »1809, Georg Adlersparre och vestra armén», hvilken gifver intryck af något upplefvadt på ett sätt, som i fråga om minnen från århundradets början snart torde blifva ganska sällsynt. En vinterbild »Från riksgränsen» gifver en frisk, liflig målning af en färd med renskjuts och pulka till marknaden i Haparandå. Om ock stilen i den historiska berättelsen »En tapper karolin» är något utdragen och ojämn och om ett par af de öfriga bidragen äro mera konventionellt behagliga än originella, bör dock boken blifva välkommen som familjeläsning under vinterkvällarna.

Klöfverbladet af *T. Combe*. Pris 1,75. Den lilla från franskan öfversatta berättelsen bär så alltigenom prägel af sitt franska ursprung, att endast franska barn torde kunna fullt sentera den. De äro dock mycket sympatiska, dessa tre vänner, hvilka utgöra klöfverbladet, en flicka på tretton år, en yngling på femton och en liten gosse om sju år. Deras lekar »med vetenskapligt syfte», deras intresse för allt, som gifver »en osökt anledning att klättra i träd eller klifva ned i diken», deras affärsbekymmer, deras funderingar att komma sig upp här i världen äro älskvärdt tecknade, om ock de båda äldre barnen stundom förefalla väl brådmogna. Den täcka skildringen från en stilla landsort läses med intresse, och man är glad öfver att den duktiga Simon till slut upptäcker, icke precis en guldgrufva, men en nära nog lika inbringande hälsokälla och så får medel att studera, att nå sitt lifsmål, att blifva »un savant», en vetenskapsman. — Bokens kartonnerade omslag lämnar icke så litet öfrigt att önska. Originalet har en i fint tontryck smakfullt utstyrd perm. Om klöfverbladets porträtter göra någon rättvisa åt de båda gossarna, så har däremot den unga flickan fått en i hög grad fantastisk hufvudprydnad, som knappast kan anses föreställa hennes rika, mörka lockar.

Boken kan med allt skäl rekommenderas åt barn från 12 år.

Järnkonungen, historisk berättelse från korstågens och den stora mongolerstormens tid, af *A. Ohorn*. Öfversättning från tyskan. Pris 2 kr. Vi få här göra bekantskap med korsriddare och mongoler, kristna och mohammedaner, och vi få färdas långt in i Asiens steppländer och göra oss förtroliga med steppfolkens seder och bruk. Hjälten i boken är en schwabisk riddare, den s. k. Järnkonungen, som efter sin makas död drager till det Heliga landet. Han medför sin unga dotter, som bortröivas af mongolerna; efter många äfventyr lyckas dock Järnkonungen att återfinna henne. Mongolerna hafva fått brorslotten i berättelsen; vi få om dem veta vida mer än om korsriddarna. Boken tyckes utmärka sig för historisk trohet, och om den än här och hvar förefaller litet långträdig, så tro vi dock, att den bör in-

tressera läsare på 14—16 år. Vi hålla före, att den likaväl kan intressera flickor som gossar, ehuru den utgör N:o 1 i »Läsning för gossar». Flickor såväl som gossar läsa ju i allmänna historien om korsridare och den stora mongolerstormen, hvarföre båda parterna då ej likaväl behöfva utvidga och befästa sitt vetande, kunna vi omöjligen förstå.

Harry Hungerford, en ung emigrants äfventyr. Berättelse för gossar af *I. R. Hutchinson*. Öfversättning af M. Langlet. Denna berättelse är en verklig äfventyrsbok, där den ena otroliga och hårresande tilldragelsen aflöser den andra, där man återfinner Coopers jägare och indianer, Marryats smugglare och sjöfolk jämte Rider Haggards grottor och benangel. Som ram omkring det hela Canadas arrendegårdar och byar, och som hjälte en halfvuxen gosse från d:r Barnardos räddningshem i London, hvilken gosse — enligt sådana böckers art — naturligtvis har den vackraste karakter, är stark, rådig, modig, ärlig utan att vara behäftad med någon af vanliga stackars människobarns fel eller svagheter. Den lille tioårige Tom bildar med sin yankeesäkerhet, sin brädmognad och sin barnlighet en god kontrast till bokens många obildade, vilda och råa karakterer, och Toms död är icke utan en viss poetisk stämning. Att Harry kommer sig upp i världen, finner en skatt och blir en välbehållen Squire, är ju blott hvad man kunde vänta som dygdens belöning. — Amerikanismerna äro ej alltid lyckligt öfversatta till ett slangspråk som i Harrys mun ofta omväxlar med »att tala som en bok». Öfversättarinnans noter är bra, men kunde varit utförligare, särskildt beträffande Barnardos stortartade verksamhet i London. Boken är en af dessa, som slukas från första sidan till den sista, men torde icke lämna mycket i behåll. Pris 2 kr.

Läsning för unga flickor. Trofast. Berättelse af *Maria Harland*. Öfversättning från engelskan af Ebba Wester. Pris kart. 2 kr. Vid flickors uppfostran tillämpas ännu, mer eller mindre medvetet, den gamla satsen, att det nästan uteslutande är känslan och fantasien, som böra väckas och näras. Den moderna undervisningen har visserligen öfvergifvit denna åsikt, men då det gäller att välja litteratur åt våra flickor, då stå alltför många kvar på den gamla ståndpunkten. Vi få sålunda vara beredda på, att de böcker, som äro särskildt ämnade till läsning för flickor, äro ensidiga, men vi borde hafva rätt att fordra, att de likväl äro så sunda och oskadliga som möjligt. Till de oskadliga böckernas antal kunna vi omöjligt räkna »Trofast»; den är helt enkelt en sensationsroman, och vi kunna omöjligt förstå af hvilken orsak utgifvaren — kontraktsprosten M. Wester — anser den särskildt lämplig för unga flickor. Utan några reflexioner återgifva vi i korthet dess innehåll. Bokens hjältinna, Hadassah, är dotter till en obetydlig köpman, mr Todd. Hennes mor, hvilken giftermål betraktas som en mesalliance, är en nära släkting till den ansedda domaren mr Humphreys. Hadassah

vistas ofta i dennes hem på landet som sällskap åt domarens unga myndling, Violet. Violet är en utstuderad kokett och leker med alla män, som komma i hennes närhet; hon har inga högre intressen än sitt utseende och sin toalet. Hon förklarar, »att hon tycker om att göra en käril galen». Hon har förlovat sig med domarens yngste son, Max, då hon vet, att han har ett stort arf att vänta. Max misstänkes för att hafva deltagit i några vilda studentupptåg, anklagas för mordbrand m. m. Hans äldre bror, Shelby, medför denna underrättelse till hemmet. Violet bryter genast förlofningen och är färdig att räcka sin hand åt Shelby, som på det skamligaste beljugit sin bror Max. Hadassah misstänker genast Shelby och vill rädda Max, som kommer hem förklädd. Shelby, ehuru förlovad med Violet, slår sig äfven ut för Hadassah, som är mer »pikant». Bröderna träffa på hvarandra i trädgården, de brottas med hvarandra, Max kastar Shelby mot en sten, så att han blir liggande i sitt blod; han dör icke, men blir för hela lifvet vansinnig. Man får längre fram veta, att Max varit oskyldig till mordbranden och det öfriga han blifvit anklagad för, men att Shelby, som anlagat brodern, själf nyttjat falska tärningar, haft en kärlekshandel med en ung sömmerska, med hvilken han ingått ett falskt giftermål, då en hans kamrat klädt ut sig till präst. Hadassah har sedan lång tid tillbaka älskat Max; denne inser nu Violets ytlighet och bjuder Hadassah hand och hjärta. Hon blir honom nu verkligen en »trofast» hustru; deras lyckliga fördunklas dock af medvetandet af att Max varit orsaken till Shelys olycka. Domaren och alla andra människor tro, att Shelby fått svindel eller på annat sätt fallit mot stenen. Max och Hadassah vårda den olyckliga Shelby och upptaga hans och den fattiga sömmerskans barn som sitt eget. Shelby lyckas en gång att rymma från sin väktare och rusar in i barnkammaren. Han tänder eld på gardinerna och slår med en järnstång ihjäl sitt eget barn. Han rymmer därpå sin väg och blir aldrig återfunnen. Max blir af omständigheternas makt tvungen att offentligt erkänna, huru han varit orsak till sin brors olycka, men naturligtvis vill ingen jury fälla honom. Utrymmet tillåter oss ej anföra exempel på alla förvecklingar och skräckscener, som ymnigt förekomma. Max' mor är ett under af själviskhet, och Hadassahs mor sysselsätter sig uteslutande med att äta sötsaker, läsa romaner och till sist döfva sig med opium. Violet blir gift två gånger, men bibehåller lifvet igenom samma sinnelag. Det sista vi höra henne yttra är: »Om vi räkna ihop våra egna små äfventyr förr i världen, kurtis och dylikt, så anstår det oss inte att vara stränga mot så svaga käril, som våra herrar och husbönder (!), inte sannt?» Boken är skriven i en ledig och fängslande stil, så att den helt visst kommer att intressera unga flickor och för dem bilda inledningen till den dåliga romanläsningen. Öfversättningen är mycket bristfällig; utrymmet hindrar oss att citera språkprof.

Då jag var liten, berättelser af *Louisa M. Alcott*. Pris 2 kr.
L. Alcotts unga vänner i Sverige bjudas härmed på en bok, inne-

hållande åtta berättelser. De två första äro teckningar ur förf:s egen barndom och äga därför ett särskildt intresse. Vi få här göra bekantskap ej blott med hvad hon skref, utan ock med henne själf. Hennes barndom och ungdom var ej en dans på rosor; hon gjorde tidigt bekantskap med lifvets allvar. Alla berättelserna äro skrifna med hennes vanliga friskhet och originalitet. Hennes varma hjärta och sympati för allt godt röjer sig som vanligt i det hon skrifer. Om vi också ej tycka, att dessa berättelser höra till det roligaste Alcott skrifvit — de bära karakteren af en efterskörd — så skola de dock helt visst intressera sina läsare. Ingen af berättelserna är sådan, att vi skulle önska den utesluten. Lämpar sig för 14—16-åringar.

Farfars testamente af *Sarah Tytler*, öfversatt af Mathilda Langlet. Pris 2,50. Bokens båda hjältinnor, den oförfärade Nancy och den mera stillsamma Bab, komma helt säkert att tillvinna sig sina läsarinners sympati. De äro fader- och moderlösa, komma direkte från Guernsey till England för att tillika med sin kusin Dolly taga i arf en gård, som de ärft af sin farfar. Gården begravdes af sanden under en häftig storm, och farfars testamente blir oätkomligt. Vi få nu vara med om de båda flickornas strid mot nöd och fattigdom. Bab ger lektioner i en skola, och Nancy slår sig på hönsafvel. Kusinen, den välmenta, oberäkneliga, pratsamma Dolly är kanske den bäst tecknade. Hon tror, att lifvets alla svårigheter skola lösas af hennes älskade Ned, sjöofficeren; genom sin obetänksamhet sätter hon ofta sin nästa i sticket — allt under det hon menar väl. Att förf. icke har sympati för »moderna kvinnor», märka vi väl. Representanten för denna riktning, Rhoda, torde väl vara något ensidigt tecknad, åtminstone sedd med svenska ögon. Nygård blir lyckligen framgräfdt ur sanden, testamentet funnet, och allt slutar väl. Boken är underhållande, ganska fint och humoristiskt skriven och kommer helt visst att intressera sin publik, 14—16 åringar.

Unga hjärtan af *Sara Hutzler*, öfvers. af Mathilda Langlet. Pris 2,25. Boken innehåller nio berättelser, af hvilka en del ger oss bilder ur barnvärlden och andra ur ungdomens lif. Vi hålla före, att förf. lyckats bäst, då hon tecknat drag ur barnens lif. Hon visar där en sympati för och ett förstående af det förbisedda och outvecklde hos de försummade barnen. Så är t. ex. »Grannens pojke» en rörande berättelse om en stackars försummad gosse, som frågar, om föräldrar hålla af sina barn, äfven om dessa äro »vådligt stygga». En sådan erfarenhet har lifvet icke bjudit honom. — »Min första kärlekshistoria» är en sådan berättelse, som lyckligtvis torde förefalla svenska flickor bra främmande. Händelsen tilldrager sig i en amerikansk stad. En lärare är afgudad i en flickskola och blir slutligen afskedad, därför att man upptäckt, att han skrifer kärleksbref till en af lärjungarna. Vi få vara vittnen till det ömma afskedet mellan de båda älskande och äfven höra, huru en yngre kamrat rasar af svartsjuka. — I »Lek

och allvar» och »Lora» få vi höra, huru »han» och »hon» finna hvarandra. Förf:s ideal tyckas vara en medelålders man, en änpling, sorgsen och sluten, och så en helt ung flicka, som knappast hunnit öfver barndomens tröskel. Han uppfostrar henne, och hon bringar glädje i hans mörka lif. Så åtminstone sluta de båda berättelserna. Boken i sin helhet är ej särskildt att rekommendera.

Solsken, berättelser och sagor för barn af Ave (Eva Wigström) med teckningar af Jenny Nyström. Pris 3 kr. Några af dessa berättelser äro ganska bra, men alla starkt tendensiösa, ofta på bekostnad af det barnsliga. Icke heller passa alla för samma ålder. Det barn t. ex., som förstår och finner sig tilltaladt af »Vårfröst», skulle finna t. ex. »Träpallen» alldeles för småbarnsaktig, och på samma sätt med flere af de andra. För öfrigt kan sättas i fråga, om det är nyttigt för barn att läsa sådant som skildringen af Lottas skönhet i »Vårfröst», om de franska herrarnes beundran för »den lilla svenska skönheten», om fruarna, som »vrida och vända Lotta från ljuset till ljuset för att studera hennes skönhet och utbryta i beundran öfver de skiftande dagrarna i hennes hår och färgen i hennes ögon», etc. etc. Vill man klandra tanklösa människors sätt att behandla och uppfostra barn, det oriktiga i tillståndet af basarer med utklädningar och dylikt för välgörande ändamål m. m., hvarför skall det afhandlas i en barnbok? Det är väl icke meningen, att barnen skola undervisas att uppfostra sina föräldrar. För öfrigt tro vi, att icke många barn skola känna igen sig i skildringen af intrigerna och komplotten, anlagda af barnen i småstadens flickskola. Denna »väfnad af elakhet, afundsjuka, lögn och hämnd» har förf. färgat alltför svart.

Utom det att en del uttryck äro olämpliga eller ofattliga för barn, såsom: »det höga snillets lott», »moraliska fångar», »vriden af olycklig kärlek», »rosenfärgade leenden», »hjärteförtorkande utanläsning» »en katt, som är så liten, att han ej behöfver begagnas i genitivus», etc., så äro tre berättelser i sin helhet sådana, att de helst bort stanna i författarinns papperskorg; vi mena »Ur kissarnes häfder», »Klent virke» och »Gränstviser». Icke nog med att de — åtminstone de två sistnämnda — äro obegripliga för barn, de äro rent af osmakliga. För att rättfärdiga detta stränga omdöme, vilja vi göra några citat. I slutet af »Klent virke» säger kvastkäppen till torkstängan: »Nu lägga vi oss till lifsleda, det är det allra, allra finaste sättet att vinna anseende. Hjalper så ej det, då ta vi lifvet af oss och komma i tidningarna; högre kan intet träd, som i ungdomen stått med bricka om lifvet, komma». I »Gränstviser» säges om älfbalen: »Frågan hade afhandlats i baldepartementet, där så väl denna orkesters (syrsors och humlors) ansökan om att få blifva älfhofmusikanter, mot det att de nu spelade gratis, som ock lysmaskarnes begäran att blifva utnämnda till älfhofdansupplysare, afslogos. Det beslöts, att balen skulle hållas vid tidsenligt elektriskt bågglamljus i stadens förnämsta park»... »Idén till detta hade baldepartementschefen fått till skänks af en särdeles bildad klockgroda, som höll familjesamkväm i parken, med musi-

kaliska oljud i första afdelningen, svensk gymnastik i andra och i den tredje supé med gående bord i snigelform och snappoppersvering»... »tyckte han (nissen) sig tillhöra snigelhornsknoppen». »Detta betyder det allra högsta sällskapslifvet på klockgrodspråket». ... »men en klockgroda, som skänkt älfbaldepartementet en ny idé, får därvid lätt skrytbakterier i halsen, och de äro ett styggt släkte.»... »Men klockgrodan måste genast gå till sängs med kalla omslag kring hufvudet och ligga och höra på, hur skrytbakterierna lekte marknad i hennes hjärtkamrar»... Nissen yttrar: »Nej, det är för fräckt! Skall jag nu sparkas på skenbenen af löst sällskap (trollsländor), som inte ha ett öre i fickan eller ordentligt yrke att lifnära sig med, utan bara sitter och glor stint och fläktar med befordringsmedlen, som ej äro större, än de kunna bäras på ryggen.» — »Han är värre än den värste tronkräfvare (tronpretendent?) till att hänga i, sade äldrottningen (om nissen), och har han icke tagit tre af mina »högreklassdagdrifvare» (trollsländor och en fjäril) till drag- och bårdjur»... Detta torde vara nöe.

Till sist vilja vi erkänna, att boken äger ett företräde framför en mängd, ja, kanske framför mängden af barnböcker: en alltigenom konsekvent och på skäl grundad kommatering och nästan inga egentliga språkfel, om vi som sådana icke anse en något tung och långdragen satsbyggnad.

Katy i hemmet. En berättelse för unga flickor af *Susan Coolidge*. Snälla och sediga barn äro icke längre på modet i våra barnböcker. Såväl författarne som de unga läsarne äro ense om, att idealbarnens tid är förbi. Och väl är det. Verklighetsbilder äfven åt barnen är hvad vi önska, ädrom äro båda parterna ense. Och de verkliga barnen äro inga ideal. Men vi, som söka att se saken objektivt, äro färdiga att fråga, finnes det ej mer på jordens ring stillsamma och beskedliga barn? Äro de verkligen alla så vilda, besvärliga och uppfinningsrika, som flertalet af våra nya författare målar dem? Finnes det ej äfven stillsamma naturer, som hafva rätt att vara till utan att nödvändigt hänföras till den tråkiga, den onaturliga eller den osympatiska kategorien? Vi endast fråga med anledning af de i berättelsen förekommande barnen. Katy är frisk och godhjärtad, glömsk och oregerlig, men fångslas slutligen vid sjukbädden, där hon lär sig tålmodets och försakelsens ädla dygder. Berättelsen är alltigenom frisk och rolig, på samma gång som den är allvarlig och fin. Hvad vi skulle vilja anmärka är, att den ej är fri för öfverdrifter. Är det väl t. ex. troligt, att en skolflicka uppträder som den i berättelsen omtalade Imogen, hvilken, då hon ej vill klättra uppför en påle, förklarar: »Mina nerver skulle aldrig tåla något sådant» och är det väl vidare troligt, att den fjortonåriga Katy, fångslad vid sjukbädden, kan öfvertaga ledningen af ett stort hushåll, äfven om husets tjänarinnor äro aldrig så dugliga. Öfversättningen är ledig, äfven om man på några ställen önskade med mer urskillning valda ord. Förekomme ej formen »barnena» flere gånger, skulle vi natur-

ligtvis anse ordet som tryckfel. Boken är likväl i sin helhet rolig och god. Passar för 12—14-åringar, knappast för unga flickor, som titeln angifver.

En duktig pojke af *G. A. Henty*. Pris 1,50. Författaren säger i företalet till sin bok, att man ofta här i världen tanklöst säger »att allt beror på tur», men att tur oftast helt enkelt är »förmågan att begagna sig af de tillfällen, som erbjudas, att draga den rätta nyttan af dem». Författaren måste på förhand hafva känt, hvad man skulle komma att säga om hans hjälte Georg, nämligen att han har en ovanlig tur. Ty om han också vet att begagna sig af omständigheterna på ett utmärkt sätt, så är det dock ej vanligt för en gosse, att först komma i tillfälle att gripa en tjuf, som helt fräckt rycker en medaljong från hans blifvande principals dotter, att sedan blifva den förste, som upptäcker en begynnande eldsvåda och därigenom lyckas rädda större delen af den fabrik, där han är anställd, och att slutligen rädda ofvan omtalade flicka från att krossas af ett maskinhjul. Men han har ej *endast* tur; det är först och främst sin redbarhet och arbetsamhet han har att tacka för sin framgång. Berättelsen om huru han och kamraten Bill arbeta sig igenom alla svårigheter och huru de bereda Georgs mor och sig själva ett godt hem är alltigenom rolig och lärorik. De båda gossarnes vänskap är särdeles väl tecknad, friskt och naturligt. Vi rekommendera den åt barn på 12—14 år. Bills gatpojkspråk kan icke i alla delar anses lyckligt återgifvet på svenska. Vidare undra vi, om det är nödvändigt att låta de engelska arbetarna och sjökaptenerna svära så ofta.

Bråkigt herrskap, berättelse för unga flickor af *L. T. Meade*. Öfversättning från engelskan. Pris 1,50.

»Bråkigt» är i sanning en god del af det herrskap, som träder oss till mötes i denna berättelse. Vi få göra bekantskap med nio moderlösa syskon, af hvilka den äldsta, Rosa, på sin fader, doktors, uppmaning åtager sig hus och hem. Hennes uppgift är ingalunda lätt, och det är i synnerhet hennes halfvuxna syster, Nelly, bokens hjältinna, som sätter hennes tålmod på prof. Nelly har dock i grunden ett varmt hjärta och en redbar karakter, hvarför hon också vinner vår sympati, om vi också måste medgifva, att hennes uppfinningsförmåga går utöfver hvad vi äro vana att finna hos unga flickor. Dock, Nelly kan ju möjligen hafva sin motbild i verkligheten, men att så kan vara förhållandet med Georgine, den unga flickan från Australien, som skall uppfostras i England, i doktors hem, därom tvifla vi storligen. Om Georgine heter det, »att hon har en drottningens åthäfver och skick». Detta hindrar henne ej att en gång blifva i hög grad förbittrad på Nelly därför, att denna umgåtts alltför förtroligt med en tjänsteflicka, som flera år vistats i Nellys hem. Hon besluter att hämnas på Nelly. Hennes hämnd består däri — att hon röfvar bort Nellys älsklings-syster, Ada. Hon tänker visserligen ej »att *stjåla* barnet *för alltid*» (!), hon skulle blott behålla det ett par månader, sedan skulle hon skicka

det tillbaka med »någon hyggelig, moderlig kvinns person». Georgine lyckas bortföra den lilla; båda hamna hos en illa känd kvinna, som bor på en ödlig hejd. Den elaka kvinnan ger Georgine en sömndryck, så att hon faller i sömn och blir bestulen. Doktorn återfinner slutligen såväl Georgine som Ada.

Öfversättningen är i hög grad underhållig. Den röjer brist på insikt såväl i satsbyggnad som i bruket af vanliga svenska ord. Vi lämna några få exempel. Sid. 4: »Hon måttade en kyss efter trastarne.» Sid. 25: »Hon klämde alla de slitna fläckarna (på en handduk) på ett granskande sätt.» Sid. 121: »Okuffig lidelse stormade i hennes hjärna och tårfylldde ögonen.» Sid. 142: »Mina kängor äro stora och spikade.»

Af mindre vanliga ord anföra vi några: *matmorsrum*; *husftickan*; *kökskola*; *storbarnen*; doktorsn ögon *smilade*; hennes *domningsblida* behag; *ammkammaren*; *Ada omhandtogs*.

Af *Z. Topelii Läsnings för barn* har sjunde boken utkommit, illustr. af Aug. Malmström och G. Stoopendahl, innehållande visor, sagor och lekar. Pris 2,75. Att recensera kan ju icke här komma i fråga, blott att omtala, att vi åter fått glädjen mottaga ett arbete af vår förnämste författare för barn. Vi vilja tillika fästa föräldrars uppmärksamhet på, att denna del, liksom del. 5 och 6, icke bör gifvas åt yngre barn än 12-åringar, då däremot del. 2—4 äfven passa för yngre (dock icke yngre än 8-åringar), delen 1 passar icke för yngre än 10-åringar.

I Löfsprickningen, berättelse för de unga af *Laura Fittinghoff*. Pris 2,50. — I Löfsprickningen är en bok, som, mer än de flesta, kan ses från två sidor. Fästa vi oss vid innehållet, så är detta roligare än i många andra barnböcker. Här förekomma inga led samma resonnemang, som barn ej förstå, inga spetsfundigheter eller hänsyftningar på förhållanden, som ej ligga inom barnens erfarenhet, utan allt är enkelt och begripligt. Boken är ovanligt rik på handling. Fästa vi oss däremot vid språket, så måste vi säga, att det ibland är sådant, att vi skulle tro det vara en besynnerlig öfversättning från ett för förf. ganska främmande språk. Vi anföra blott ett par exempel. Sid. 2: ... »tog sig moderns deltagande i dotterns fortfarande öronhöfvande sorg ett oväntadt uttryck uti en ruskning och ett besvärjande uppgifvet: tig! Och Anna tystnade verkligen så ögonblickligt, att munnen ännu stod öppen, medan det oändliga skrik, som fanns kvar inom henne, förblef där tills vidare». Och sid. 3: (Anna) »gapade som en kalf, medan hon skrek, och hennes blå ögon sågo ut som ett par blåbär i ett glas af tårar». Så få vi sid. 17 och 18 höra så underliga interjektioner som »Jesstamen» och »Jeestabo». Hvarför skall i en barnbok nyttjas sådana ord som »fähundar» och »skojarbyke»? Man kan skriva realistiskt utan sådana, lindrigast sagdt, kraftuttryck. Äfven mot innehållet kunna befogade anmärkningar göras. Förf. visar, att hon har ett varmt hjärta och en rik fantasi — två mycket viktiga faktorer, då man skall skriva för barn,

men fantasien får ej vara allenahärskande. Den behöfver stå under tankens uppsikt och kontroll; men det är just detta kontrollerande arbete, vi sakna hos förf. Fantasien är alltför fri, och hittar ofta på öfverdrifter och orimliga motiv. Till sådana räkna vi t. ex. då lektor Malteus uppträder i Södertelje, just vid det tillfälle, då tant Edla klädt ut sig till »skönhetens drottning». Hvilket dessutom var ovanligt snällt af tant Edla. Vidare låter hela historien om den i ett träd uppspikade katten orimlig. Att Erik fick dåligt sedebetyg därför, att han en gång kommit för sent till skolan (då han räddade den omtalade katten), tror icke något skolbarn. »Tant Sally» är kanske den bäst tecknade personen i boken. Erik vid hennes dödsbädd är ett af de vackraste och finaste styckena. Illustrationerna äro bland de roligaste och bästa vi sett i år. Men Jenny Nyström lär ej heller af många få så omväxlande och roliga motiv som af förf. till »I löfsprickningen».

Bland årets julböcker omnämna vi med glädje den af Fredrika-Bremer-Förbundet prisbelönade boken **Glädjens blomster m. fl. berättelser** af *Amanda Kerfstedt*. Vi äro förvissade om, att den skall blifva en god vän till barnen i våra svenska hem. I den uppsjö af öfversättningslitteratur, som i år kommit oss till del, är det en glädje att kunna påpeka en god barnbok, skrifven på svenska. Men boken är ej blott skrifven på svenskt tungomål, den är svensk alltigenom: såväl då den skildrar lifvet i hemmet, som i skolan. Särskildt påpeka vi den första berättelsen, »Glädjens blomster». Man blir varm om hjärtat, då man läser en sådan berättelse; det är både åt gammal och ung lille Einar bjuder något af sitt lilla barnahjärtas skatter. Vi anbefalla den åt barn från 10 till 12 år. Pris 2 kr.

I vårbrytningen, teckningar ur barnens värld af *Mathilda Roos*. Pris kart. 1,50. Den kända förf:s namn å titelbladet är ju i och för sig en rekommendation. Man kan vara viss om att finna ädla, goda tankar i ett fint, vårdadt språk. Bokens små handlande personligheter, 8—10-åringar, komma nog att inför sina unga läsare stå lefvande och kamratlika med sina barnsliga fröjder och sorger, fel och förtjänster. Så blifver kanske icke förhållandet med de väl mycket idealiserade, smekande »mammorna», hvilka aldrig tyckas veta hvad otålighet vid bristande tid eller retlighet i allmänhet vill säga, och några stränga, ordkarga »pappor» förekomma ej heller. — Intrycket af det hela skulle hafva varit obetingadt godt, om förf. afstått från att i den lilla, för mindre barn afsedda boken, framkasta sådana spörsmål, som höra till lifvets mest svårlösta: om Guds allmakt och människans fria vilja, om grunden till olika lifsvillkor, till fattigdom, till lidande o. s. v. Ej heller synes det oss fullt lämpligt att på tal om en liten sjuårig pilt säga, att »liksom patriarken Jakob, då han återvände till sin fädernebygd och på natten kämpade med Gud och tilltvang sig hans välsignelse, äfven han haft en stund, då han stod ansikte mot ansikte med Herren och kände, hur han välsignade honom».

Eller i en annan berättelse, där en lärarinna förmanar en liten gosse, hvars mor är sjuk »Och du skall komma ihåg, att Gud är så kärleksfull, att han *inte* fordrar, att du skall *offra* din mamma, förrän han också ser, att din kärlek till honom är så stark, att du gärna bringar honom det offret.» Om sådana diskussioner kunna föras med barn, tyder det ofta på en abnorm eller en icke fullt sund utveckling hos barnet. Illustrationerna äro oftast väl tänkta, om ock utförandet lämnar något öfrigt att önska; den lille hungrande gossen och hans döende mor ha nog blifvit framställda i allt för väl bäddade sängar. Många små vackra stämningsbilder finnas, såsom drömmen (sid. 107) m. fl., och boken i sin helhet kan, oafsedt de inlägg, som ofvan blifvit gjorda, hälsas som en af de bättre inom årets julpublikation.

Onkel Adams Linnea. Pris 1,75. Ånyo utgifven i urval. Andra boken. Många af dem, som för längesedan trampat ut barnskorna, minnas nog hvilken glädje det var, då man emottog ett nummer af Onkel Adams Linnea. Man tyckte nästan, att det var som att få ett till en själf adresserat bref. Onkel Adam var på 60—70 talet de svenska barnens farbror och vän. Han glädde sig åt deras framsteg i skönskrifning, och man gjorde honom en stor glädje genom att sända honom sin fotografi. De nu lefvande svenska barnen veta knappast, hvem han var. Utgifvaren af Onkel Adams Linnea har likväl tyckt, att de borde få lära känna den gamle onkeln genom hans skrifter och har därför utgifvit dem i urval. Vi märka genast, att Onkel Adam ej blott velat *roa* sina små vänner, utan ock *lära* dem något. Han bjuder dem på vackra poetiska sagor såsom »Ungsvanen» m. fl., men låter dem också veta något om t. ex. Runeberg och Per Brahe. Och så kommer han med friska verklighetsbilder såsom »Lycksalighetens ö», och så låter han en gammal kyrkväktare berätta dem Sigurd Jorsalafares historia. Att naturläran låg Onkel Adam varmt om hjärtat märka vi tydligt; han ger sina läsare skildringar ur både växt- och djurlifvet. Kanske äro dessa skildringar icke nyheter för vår tids barn, som själfva i skolan studera naturlära och hafva roliga böcker i naturkunnighet, men goda gamla bekantskaper kan man ju förnya. Hvad vi särskildt värdera hos Linnea är, att där finnas komiska och humoristiska bitar, såsom »Hobergsgubben», »Plättar och gröt», »Själfsväldiga barnungar» m. fl. Vi äro öfvertygade om, att äfven vår tids barn skola hafva både nytta och nöje af att göra bekantskap med sina pappors och mammors gamle onkel. Boken torde bäst passa för 10—12-åringar.

Af **Lekkamraten**, en julbok för barn, hafva i år 7:de och 8:de boken utkommit. Vi upprepa hvad vi föregående år yttrade om dessa böcker: de äro fullkomligt oskadliga och delvis ganska roliga utan att hafva något egentligt bestående värde. Vi skulle vilja hänföra dem till julkalendrarnas antal. De äro en liten exposé af hvad nutidens barnlitteratur har att bjuda på. Betrakta vi dem ur denna synpunkt, måste vi medgifva, att mycket af det som nu skrives för

barn är af ganska obetydlig natur. Vi sakna sagans objektivitet liksom hennes humoristiska tycke. »Lekkamratens» utgifvare har troligen liksom vi känt denna brist, då han i år upptagit en af Asbjörnsens sagor och en italiensk folksaga. Till de bästa bitarna i samlingarna räkna vi Anna Wahlenbergs »Stackars Björn». Lekkamraten har onekligen en mycket stor förtjänst: den är en *billig* barnbok, (pris 1 kr.) och är följaktligen välkommen för de hem, där många små vänta på att blifva ihågkomna på julaftonen. Det är en förvånande mängd roliga och vackra illustrationer. Vi påpeka blott »Mormor» och »Barnen och tuppen». Skulle än någon af illustrationerna icke vara tillverkade enkom för Lekkamratens skull, så lida icke bokens små läsare däraf. »Den är rolig att läsa igenom en gång», sade till oss en 12-åring, »och sedan kunna småsyskonen få den att titta i.» Den kan sålunda tjäna ett dubbelt ändamål.

Rolfs sommarferier af *Hedda Anderson* är en liten bok, som helt säkert kommer att på det högsta intressera barn på 7—10 år. Rolf och hans kusiner äro tecknade ur verkligheten så friskt och lefvande, som vi ej på länge hafva sett det i våra böcker för små barn. I likhet med de flesta af våra nyare barnboksförfattare har förf. icke gjort oss bekanta med de numera så illa ansedda »snälla barnen», de små idealen från flydda tider, men hon har ej heller slagit öfver i ån nu för tiden ganska vanliga öfverdriften att för att vara realist teckna riktiga små odjur, vidunder af odygd och olydnad. För den som lefvat tillsammans med barn och iakttagit dem i lek och allvar, är det ett sannt nöje att läsa igenom t. ex. kapitlet om huru barnen leka skola. Lärarinnans högförnumstiga frågor och lärjungarnas försök att vara kvicka på både möjliga och omöjliga sätt, den hastiga öfvergången från det ena ämnet till det andra och slutligen — fiasko af allt samman. Det hela är en verklighetsstudie.

Språket är alltigenom enkelt och klart. Inga fördolda sensmoraler, inga hänsyftningar på förhållanden, som ligga utom barnens erfarenhet, nej, allt är här barnsligt och enkelt utan att vara pjäskigt.

Vi rekommendera den lilla boken till det bästa. Pris 1 kr.

Hos Tant Klara, jämte några andra små berättelser af *J. C. v. Hofsten*. Pris 2,50. Att dessa berättelser blifva välkomna hos de små är lätt att förutse. Särskildt den första, med den lifliga menagerileken, och den andra, om stackars lilla Stens äfventyr under flyttningstiden i hufvudstaden, äro roliga för både stora och små. Bäst är kanske den sista, om en liten sjuåring, »en gosse att lita på», som så bedröfligt och på samma gång så naturligt kommer till korta; skildringen är fullt sann, och man får intryck af att den lille med tiden skall blifva för många ett pålitligt stöd. Af de öfriga förefaller »Under Italiens himmel» väl långsökt och främmande för de små läsare, som å titelbladet afses; äfven »Blåsippan» och »Långresan» torde bättre kunna uppskattas vid en något högre ålder. Ingen bör dock ångra att hafva inbjudit sina små till besök »hos Tant Klara».

Guld och gröna skogar. Sagor och berättelser af *Eva Wahlen*. 2:dra samlingen. Pris 2 kr. — Denna samling innehåller dels berättelser ur verkligheten, dels sagor, hvaraf många vittna om en rik fantasi och en poetisk och fin uppfattning af naturen och lifvet. Stilen är redig och enkel. Hvarje berättelse innehåller en vacker tanke eller en god lärdom, som dock ej framträder på något docerande sätt, utan helt naturligt framgår ur handlingen. Man skulle dock kunna anmärka, att berättelserna äro lämpade för mycket skilda åldrar, så att 13—14-åringar, som kunna förstå och uppfatta sagan om »Ödets bok», kanske finna »Tyst! Tala aldrig om'et!» väl barnslig; då däremot 8-åringen, som blir mycket road af denna senare berättelse, svårigen kan förstå innebörden af t. ex. »Slöjan så rosenderöd».

Odygd om igen. Berättelse för barn. Öfversättning från engelskan. Pris 1 kr. Lilla Courcy's omväxlande äfventyr skola helt visst roa och intressera många unga läsare på 8—10 år. Hans lifliga lynne förleder honom till många upptåg, hvilka visserligen förorsaka både honom och hans omgifning rätt mycken förtret, men hans goda natur, hans moraliska mod och hans sanningskärlek göra, att han vanligen lyckas vinna sina anhörigas förlåtelse. Under den verkligt svåra pröfning som möter honom, då han faller från hölasset och allvarligt skadar sig, visar han ett tålmod, som kan tjäna som ett godt exempel för mången liten läsare, då han drabbas af motgångar.

Man kunde önska, att öfversättaren mer frigjort sig från det engelska uttryckssättet, som på sina ställen väl mycket skyntar fram, men fränsedt detta, kan boken genom sitt för småfolk underhållande innehåll samt för sin prisbillighet (1 kr.) rekommenderas.

Gräs och ogräs, plockade och hopsamlade i barnens trädgårdstäppa af *Tante Cissy* (Cecilia Milow). En ny samling »gräs och ogräs» bjudas nu de små. Berättelserna äro mycket välmående, men tämligen obetydliga — om vi undantaga dem, som ej passa för barn. I den första få de små lära sig att ej vara sjäpiga, då de få se blod; i den andra att ej göra narr af vanföra, i den tredje att ej uppskjuta saker och i den fjärde att ej stjäla. Lärdomarna äro klädda i en enkel form och kunna nog tilltala barn. »Skvaller» är en historia för gammalt folk, ty icke skola väl barn vara med om bland annat att kritisera prästers predikosätt. »Du vet allt» är fint och väl skrifven — men ej heller för barn. Pris 1,25.

Bilder ur barnavärlden, åttonde boken: Sommardagar, illustrationer med verser af *L. S.*, pris 2,50. De ganska vackra illustrationerna ge ett starkt intryck af främmande land. Texten är som vanligt af den kända signaturen *L. S.* ledigt skrifven, till innehållet varm och allvarlig; kanske bäst passande för åldern 8—10.

Bilder ur barnavärlden af *J. C—e* med text af *L. S.*, pris 1 kr. Kan icke så obetingadt rekommenderas som föregående af

samma förf. Illustrationerna äro sämre gjorda än i föreg., men passa i stället bättre in på svenska förhållanden. Verserna däremot äro i allmänhet mindre tilltalande samt stundom genom sin religiösa tendens icke fattliga för små barn.

Skolkamraterna af *Pansy*. Pris 40 öre, kart. 65 öre. Här förekommer hufvudsakligen en tillämpning af de bibelspråk, hvilka återgifvas före hvart och ett af bokens kapitel och hvilka de två unga skolkamraterna, den ena från ett rikt, den andra från ett fattigt hem, fått medföra till begrundande på sina söndags-skolkort. Hur båda flickorna, den ena mer yttlig och glad, den andra mer allvarlig, slutligen mötas i sökandet efter det för ett sannt kristligt lif väsentliga, framställes i en följd af ganska friska, omväxlande bilder från de båda flickornas lif i hemmet och skolan.

Bilder ur vår Frälsares lif. Pris 1,50. En del stora, ganska vackra bilder ur Jesu lefnad, med enkel och väl berättad text; en passande julgåfva för 6—9-åringar.

Jumbo, den stora elefanten, med verser af *E. A.*, pris 80 öre. En illustrerad barnbok i form af en elefant. Om man fränser bokens uppträdande i elefantskapnad — i förbigående sagdt ett dåligt drag af vår tids smak — är den en nätt och vacker barnbok. Den versifierade texten är nästan alltid väl ihopkommen, barnslig och lättläst; boken är därför väl värd rekommendation för sin publik, 4—8-åringar.

Sommardagar hos mormor af *E. A.* Pris 2,25. Särdeles fina, vackra bilder, utan allt för stark prägel af sin utländska härkomst. Texten visar — här liksom i föregående lilla arbete — att det är möjligt att skriva sådan till redan befintliga illustrationer utan att göra det krystadt och sökt och utan att låta förleda sig af det utländska i bilderna. Förtjänar väl att rekommenderas för 6—10-åringar.

Lilla Rödhättan och andra gamla bekanta, af *J. C. v. Hofsten*. Pris 1,75. Vi finna återigen en reproduktion af de gamla vanliga sagorna: Rödhättan, Askungen, Mästerkatten, De tre björnarna och några andra, men i vårt tycke icke synnerligen lyckad, kanske till en del beroende därpå, att illustrationerna för mycket inkräktat på utrymmet. Dessa äro väl också här hufvudsak. Synnerligen fina och vackra som de äro, måste vi dock anmärka, att det varit bättre, att en del uteslutits, t. ex. flere af de små detaljteckningarna samt den lilla herrinnan Clara i all hennes elegans. Boken är utgifven i form af »Mormors stuga».

Tre små odygdsmonster och deras öden, med text af *Math. Langlet*. Pris 1,75. Tämligen tarfliga illustrationer, i jämförelse med hvad julen eljest i år bjuder på. Särdeles anmärkningsvärdt är detta

med afseende på bokens pris. Till innehållet är den af samma slag som Pelle Snusk, Klåfingern m. fl. Man kan endast undra, hvarför förläggare införa dylika böcker. Icke är det väl för att odla våra barns smak. Den versifierade texten är likaledes ganska tarflig.

Glimtar ur sagovärlden. Pris 1,25. Innehåller visor och ramsor för smått folk. Både illustrationer och verser medelmåttiga, men kunna nog roa småbarn. Kunde varit billigare i förhållande till papperets och bindingens beskaffenhet.

En badresas nöjen samt Öfverraskningsbilderbok, båda med fristående bilder; pris 2,75 för hvardera. I den förra framställes bilder från en engelsk badort, i den senare från kusten, järnvägen och kanalen. Bilderna kunna delvis röras medelst trådar, som vid bokens öppnande spännas. De kunna säkert icke att skänka någon »varaktig» glädje, om vi rätt känna småfolks vanor; däremot är den rätt dyrbar. Hvardera boken innehåller blott 4 blad. Texten är oklanderligt skriven, för öfrigt obetydlig.

Samma förläggare, som gifvit ut ofvanstående, har riktat julmarknaden med 3:ne andra böcker, eller hvad vi skola kalla dem; vi vilja taga dem i klump:

Robinson Crusoe, pris 2 kr.,

Askungen, pris 2 kr., båda ett slags teater med text i korta verser under hvarje scen, samt

När Einar hade varit på circus, pris 1,75, scener från cirkus, eftergjorda i barnkammaren. Dessa kunna anbefallas åt föräldrar, som tidigt vilja väcka sina smås smak för teater- och cirkusföreställningar. En femte bok från samma förlag, **Gök-klockans bok,** pris 1,75, med titelblad i form af en klocka med rörliga visare, innehåller granna bilder till Rödkappan, Mästerkatten, Barnen i skogen, Gumman som bodde i en sko och Askungen, utan text, endast med upplysande underskrifter, är fullkomligt barnslig och oskadlig.

Barnens jultidning **Snöflingan** är en gammal vän och bekant sedan i fjor. Vackra illustrationer och god text. Vi hoppas att många barn under julloftet komma att klistra upp de roliga figurerna och få mycket roligt af skuggspelet »Jultomten». Vi anbefalla Snöflingan till det bästa. Pris 60 öre

Jultomten, skolbarnens jultidning, är en nyhet för i år. Vi märka tydligt, att den glada tomten med gran och klappar vill slippa in och blifva mottagen i många hem, ty han är mycket billig i sina anspråk. Mot en afgift af 25 öre kommer han in med vackra taflor, vers och prosa, nyttiga lärdomar och muntra historier. Vi önska honom hjärtligt lycka på färden.

I sista stund hafva vi mottagit en del illustrerade småbarnsböcker, på hvilkas närmare granskning vi icke hinna inlåta oss. Vi vilja blott säga, att julen i år bjuder på en alltför stor mängd sådana dyrbara leksaker, ty något annat äro de icke. Om de böcker, i hvilka texten utgöres af i korthet sammandragna sagor eller historier, såsom t. ex. Robinson, måste vi uttala vårt ogillande.

Münchhausen, med text. Pris 1,25.

Gullivers resor, med text. Pris 1,25.

Robinson Crusoe, med text, C. E. Fritzes förlag. Pris 1,25.

Robinson Crusoe, med ytterst sammandragen text, F. & G. Beijers förlag. Pris 1 kr.

Tre små kissar. Pris 1,25.

De tre björnarna. Pris 1,25.

Våra småttingars lekar och rim, i form af en boll. Pris 1,75.
Kanske den mest oskadliga af hela samlingen.

Svenskarnes deltagande i trettioåriga kriget. Nytt historiskt sällskapsspel. I en tid af nyvaknad fosterlandskänsla som den närvarande är ju allt, som kan hänföras till vår historias ärofulla minnen, särskildt ägnadt att tilltala de ungas sinnen. Att våra barn därför med glädje komma att hälsa ett »nytt historiskt sällskapsspel», som därtill är äkta svenskt, äro vi fullt och fast öfvertygade om. Reglerna äro de gamla enkla och hedervärda, en variation på det säkert af alla barn kända »ormspelets», men de lätta tärningskasten föra oss här långa underliga vägar öfver Tysklands karta, vi följa den svenska härens irrfärder och vandringar under det trettioåriga krigets fortgång, härs och tvärs, från norr till söder, från öster till vester, i en verklig labyrint af krokare och slingringar. Här och hvar hejdas ens framfart af namn sådana som Magdeburg, Lützen, Jankowitz, Wittstock; man måste rådfråga de spelet åtföljande verserna för att få veta sitt öde, och naturligtvis står man eller faller allt efter de svenska vapnens växlande lycka. Det fosterländska syftet, den väl afvägda blandningen af nytta och nöje, svenskheten i såväl idé som utförande, den prydliga utstyrseln, de enkla och roande verserna, det billiga priset (1 kr.), allt detta i förening gör det nya sällskapsspelet väl värdt att beaktas af ungdomens vänner.

Pristäflan.

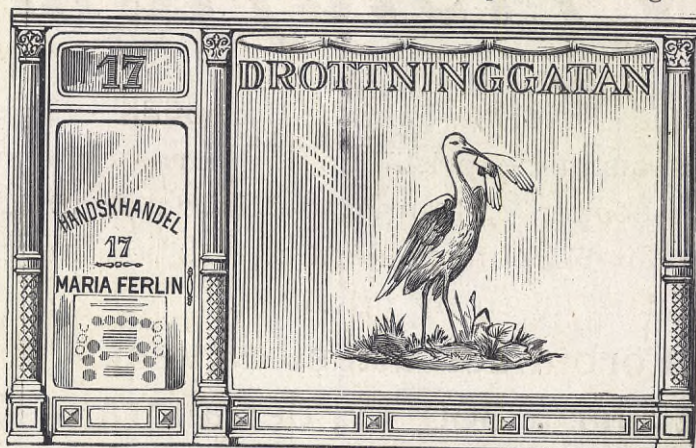
Då Fredrika-Bremer-Förbundet vid sin nyss afslutade pristäflan för barn- och ungdomsböcker ej kunnat utdela det första priset, får Förbundet härmed inbjuda hugade författare till en ny pristäflan.

Förbundet utfäster tvenne pris, det ena å 300 kr., det andra å 100 kr., för de bästa nöjesböcker på svenska språket, skrifna för barn eller ungdom.

Böckerna böra vara afsedda för något visst åldersstadium mellan 8 och 15 år. Innehållet bör hälst utgöras af en enda sammanhängande berättelse, kulturbild eller rese-skildring eller kan ock möjligen bestå af ett fåtal sådana. Arbetet bör i tryck icke understiga 150 sidor vanlig oktav. Förbundet förbehålles optionsrätt till förlagsrätten.

Täflingsskrifterna böra vara inlämnade till **Fredrika-Bremer-Förbundets bokkomité, Stockholm, 5 Malmtorgsgatan, före den 15 april 1892** och vara åtföljda af förseglad sedel, innehållande författarens namn och adress.

Verldens bästa Handskar, Jouvin & Co, enda försäljare i Sverige.

STOCKHOLM.

Handskkort.

Herrhandskar,

Engelska, Franska och Svenska. Promenad-, Kör-, Rid-, Bal- fr.: 25.
Handskar emottågas till lagning och tvättning.

Damhandskar,

alla slag. Särskildt rekommenderas **Ryska Doggskiins-**, outslitliga,
4 knapps, à 4 kr.

Flick- och Goss handskar
från 1 kr.

Telefoner: Allm. 71 17. Riks- 373, ankn.

Requisitioner mot efterkraf. utföras omgående.

Annonser för DAGNY

upptågas af fröken

K. C. SANDBERG,
20 Prestgårdsgatan.

Fredrika-Bremer-Förbundets medlemmar anmodas att godhetsfullt vid ingången af 1892 till byrån, 5 Malmtorgsgatan, insända års- och prenumerationsafgifter.

Årgången 1891.

INNEHÅLL:

Till Fredrika Bremers minne:	Sid.	
<i>Esselde</i> , En blick på Fredrika Bremer och hennes lifsgärning	5.	} I
<i>Selma Lagerlöf</i> , Mamsell Fredrika. En julhistoria	28.	
<i>K. A. Melin</i> , Nyåret 1866. Ett kvartsekelminne. Poem	36.	
<i>Charlotte Lindholm</i> , Ur dikten »Veronica»	39.	} II
<i>Ellen Fries</i> , En moder till sin son. Bref från 1500-talet	43.	
<i>Cecilia Wærn</i> , Stockholm som storstad.....	52.	
Litteratur: <i>L. N.</i> , Under tallar och pinier af Alfhild Agrell. — <i>L. D—n</i> , Dikt och verklighet af Helena Nyblom. — <i>S. D.</i> , Från Medelhaf- vets skönaste ö af M. Anholm	58.	} III
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	62.	
Hvarjehanda i kvinnofrågan	64.	
<i>Ellen Key</i> , Sonja Kovalevsky †	69.	} IV
<i>Esselde</i> , Vid Sonja Kovaleskys bår. Poem	85.	
<i>Molly Rohlieb</i> , Handarbetets Vänner. En återblick	86.	
<i>Cecile Gohl</i> , »Sorosis.» Något om Nya Världens kvinnoklubbar.....	94.	} V
<i>Hm...</i> , Några tankar om Tolstoys »Kreutzeronaten»	102.	
Litteratur: <i>E. G.</i> , Ur Olof Stigs efterlämnade papper jämte Träkol. — <i>Esselde</i> , Ur Gösta Berlings saga af Selma Lagerlöf.....	106.	
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	109.	} VI
Hvarjehanda i kvinnofrågan	110.	
Riksdagen och flickskolorna	117.	
<i>En olärd</i> , Något om den uppfostrande kritiken	121.	} VII
<i>Helene Dickmar</i> , Hedda Gabler	124.	
<i>M. S.</i> , Kristiania, seet gjennem de senere aars skjönliteratur. Brev til Dagny fra Kristiania	133.	
<i>E. L.</i> , Syster Rose Gertrude och de spetälske på Sandwichsöarna	137.	} VIII
<i>Louise Andersen</i> , Lidt fra en Fællesskole i Norge	141.	
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	145.	
Pristäflan	148.	} IX
<i>R. Wawrinsky</i> , Några ord om den s. k. fosterbarnsindustrien	149.	
<i>Clarinda</i> , Från landsbygden i Sverige. I	160.	
<i>Esselde</i> , Kommentarer till Selma Lagerlöfs fem berättelser »Ur Gösta Berlings saga»	165.	} X
<i>Cecile Gohl</i> , Bref från Amerika	169.	

V	}	M. C., Från 1891 års riksdag.....	175.
		Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	178.
		Hvarjehanda i kvinnofrågan	179.
VI	}	Kvinnan i postverkets tjänst.....	181.
		<i>H. Carlsjö</i> , Något om engelska böcker	188.
		<i>Clarinda</i> , Från landsbygden i Sverige. II	193.
		Ur en svensk statsmans brevväxling med sin femtonåriga dotter. Kul- turbild från 1822	197.
		Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	207.
VII	}	Hvarjehanda i kvinnofrågan	208.
		<i>Henrik Schück</i> , Ur den heliga Birgittas uppenbarelser	213.
		<i>Agda Montelius</i> , Den enskilda välgörenheten och dess ordnande.....	218.
		Litteratur: <i>M. C.</i> , Märkvärdiga kvinnor af Ellen Fries. Senare delen. — <i>L. D—n</i> , Genom skuggor af Mathilda Roos	232.
		Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	240.
		<i>A. R.</i> , Kristliga Föreningen för Unga Kvinnor	241.
		Hvarjehanda i kvinnofrågan	242.
		<i>A. D.</i> , Spörssmål. Poem	247.
		<i>Alfhild Agrell</i> , Godhet. Julberättelse	248.
		<i>Esselde</i> , Samskolan åter på dagordningen	250.
VIII	}	Ur en svensk statsmans brevväxling med sin femtonåriga dotter. Kul- turbild från 1822. Forts.	253.
		Böcker för barn- och ungdom julen 1891. Från Fredrika-Bremer-Förbun- dets bok-komité	263.

Stockholms Plymfabrik

rekommenderar sitt väl sorterade lager af garnityr i alla färger och bredder, från 15 till 4 kr. metern. Aigretter och småplymer till håret. Amazoner, svarta och kulörta, af bästa kvalitéer och till billigaste priser. Gamla plymer och garnityr renoveras, färgas och krusas efter fransk metod. Råa plymer beredas.

G. Ahnfelt,

Allm telef. 50 11.

14 Smålandsgatan 14.

Hygieniska Skodon tillverkas för Herrar, Damer och Barn.

OBS! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Normalskor tillverkas efter Prof. Jägers system.

Allt arbete utföres noggrannt och af bästa materiel.

Reparationer verkställas väl och på bestämd utlofvad tid.

P. GUST. PETERSSON,

52 Drottninggatan 52.

Damhårabeten,

vackra och välgjorda, af renaste *hår*, till de billigaste priser i riket, såsom *Damperuker* från 15 kr., *Lösenor* fr. 5 kr., *Hårflätor* fr. 3 kr., *Hårknutar* fr. 2 kr. m. m. hos

Herr och Fru E. Malmberg, Damfrisörer, Etabl. 1871,
Engelbrektsgatan 5, vid Humlegården; Hamngatan 18A, vid Kungsträdg.,
STOCKHOLM.

Telefon: Bell 10 56. Allm. 150 94.

AMANDA NYSANDER,

Blomsteratelier

för fina, konstgjorda blommor.

Nybrogatan 16.

Fanny Gelin.

Parfymboden

5 Malmtorgsgatan 5.

Lager af engelska och franska Parfymerier.

Ett medelålders bildadt Fruntimmer af god familj

önskar sköta om hushållet och hemmet åt någon äldre herre eller dam. Pretentionerna ej stora, blott hon kommer till goda, vänliga människor. De bästa referenser erhållas om biljett märkt »**Godt hem**» insändes under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. (G. 25853.)

Anmälan.

Dagny, som under det gångha året fortfarande verkat för **Fredrika-Bremer-Förbundets ändamål: "en sund och lugn utveckling af arbetet för kvinnans höjande i sedligt och intellektuellt såväl som i socialt och ekonomiskt hänseende"**, anmäler härmed sin 7:de årgång. På samma gång tidskriften i främsta rummet vill sträffa efter att fullfölja detta sitt program, skall densamma därjämte allt framgent följa den nyare litteraturen, särskildt sådana dess alster, hvilka beröra sociala och sedliga frågor, meddela kortare berättelser, biografiska och historiska utkast, öfversikter m. m.

Dagny kommer under år 1892 att redigeras af fröken **Lotten Dahlgren** jämte en af **Fredrika-Bremer-Förbundet** utsedd **Redaktionskomité**, till hvilken, under förbundets adress, alla meddelanden rörande tidskriften böra ställas. Fru **S. L—d Adlersparre** kommer fortfarande att deltaga i komiténs arbete.

Dagny utkommer med åtta häften om två tryckark.

Priset för hel årgång blir fortfarande:

För medlemmar af förbundet kr. 2,50.

För icke medlemmar » 4,00.

Förbundsmedlemmar prenumerera å **Fredrika-Bremer-Förbundets** byrå, 5 Malmtorgsgatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hrr bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å **Fredrika-Bremer-Förbundets** byrå till ett pris af 60 öre för enkelhäfte.

Använd endast

Floras Opoponaxtvål.

Floras Genuina Glycerintvål.

Floras Eau de Cologne och Parfymer.